

Stavovi studenata preddiplomskog i diplomskog studija sestrinstva Sveučilišta Sjever prema istraživanjima u sestrinstvu

---

Havidić, Ivana

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:643314>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-18**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

Stavovi studenata preddiplomskog i diplomskog studija sestrinstva Sveučilišta Sjever prema istraživanjima u sestrinstvu

---

Havidić, Ivana

Master's thesis / Diplomski rad

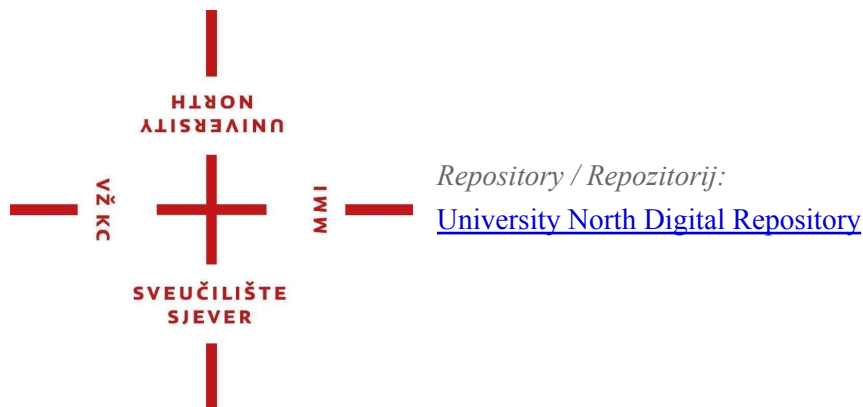
2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North
/ Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica:

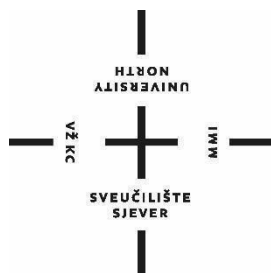
Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja:

SVEUČILIŠTE SJEVER

SVEUČILIŠNI CENTAR VARAŽDIN

DIPLOMSKI RAD br. 262/SSD/2023

**STAVOVI STUDENATA
PREDDIPLOMSKOG I DIPLOMSKOG
STUDIJA SESTRINSTVA SVEUČILIŠTA
SJEVER PREMA ISTRAŽIVANJIMA U
SESTRINSTVU**

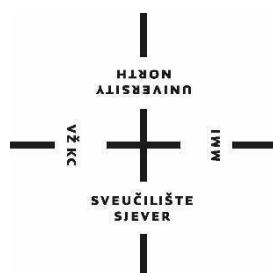
Ivana Haviđić

Varaždin, lipnja 2023.

SVEUČILIŠTE SJEVER

SVEUČILIŠNI CENTAR VARAŽDIN

**Diplomski sveučilišni studij Sestrinstva – Menadžment u
sestrinstvu**

DIPLOMSKI RAD br. 262/SSD/2023

**STAVOVI STUDENATA
PREDDIPLOMSKOG I DIPLOMSKOG
STUDIJA SESTRINSTVA SVEUČILIŠTA
SJEVER PREMA ISTRAŽIVANJIMA U
SESTRINSTVU**

Student:

Ivana Haviđić

Mentor:

izv.prof.dr.sc.Tomislav Meštrović, dr.med.

Varaždin, lipnja 2023.

PRIJAVA DIPLOMSKOG:

Sveučilište Sjever
Sveučilišni centar Varaždin
104. brigade 3, HR-42000 Varaždin

Prijava diplomskog rada

Definiranje teme diplomskog rada i povjerenstva

ODJEL	Odjel za sestrinstvo		
STUDIJ	diplomski sveučilišni studij Sestrinstvo – menadžment u sestrinstvu		
PRISTUPNIK	Ivana Havičić	MATIČNI BROJ	1003143899
DATUM	15.6.2023.	KOLEGIJ	Napredna statistika u biomedicini i zdravstvu
NASLOV RADA	Stavovi studenata preddiplomskog i diplomskog studija sestrinstva Sveučilišta Sjever prema istraživanjima u sestrinstvu		
NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU	Attitudes of undergraduate and graduate nursing students at the University North towards research in nursing		
MENTOR	Izv. prof. dr. sc. Tomislav Meštrović	ZVANJE	izvanredni profesor; viši znanstveni suradnik
ČLANOVI POVJERENSTVA	1. doc. dr. sc. Ivo Dumić-Čule, predsjednik Povjerenstva		
	2. izv. prof. dr. sc. Tomislav Meštrović, mentor		
	3. izv. prof. dr. sc. Marijana Neuberg, član		
	4. izv. prof. dr. sc. Rosana Ribić, zamjenski član		
	5. _____		

Zadatak diplomskog rada

BROJ: 262/SSD/2023

OPIS

Istraživanja provedena u sestrinstvu imaju golem utjecaj na trenutnu te buduću profesionalnu praksu u sestrinstvu, što ga čini bitnom sastavnicom obrazovnog procesa. Tijekom 21. stoljeća uloga medicinske sestre značajno je evoluirala. Medicinske sestre svoj posao rade u različitim okruženjima uključujući bolnice, učionice, lokalne zdravstvene odjele, korporacije, kućnu njegu i laboratorije. Svaka uloga donosi drukčije odgovornosti, osnovni fokus medicinskih sestara je isti: zagovarati pacijente i dati optimalnu skrb utemeljenu na dokazima. Istraživanje u sestrinstvu je rastuće polje u kojem pojedinci unutar profesije mogu doprinijeti različitim vještinama i iskustvima u znanosti o sestrinjskoj skrbi. Česte su zablude o tome što je sestrinjsko istraživanje. U sklopu ovog diplomskog rada provest će se istraživanje čiji je cilj proučiti perspektive te stavove studenata sestrinstva (upisanih na Sveučilište Sjever) o istraživanju u području sestrinstva - kako na preddiplomskoj, tako i na diplomskoj razini. Očekuje se kako će postojati statistički značajna razlika u stavovima studenata preddiplomskog i diplomskog studija sestrinstva Sveučilišta Sjever prema istraživanjima u sestrinstvu prema spolu, dobi, godini studija, srednjoškolskog obrazovanja i dužini radnog staža. Isto tako se očekuje se kako neće postojati statistički značajne razlike u stavovima studenata preddiplomskog i diplomskog studija sestrinstva Sveučilišta Sjever prema istraživanjima u sestrinstvu prema radnom mjestu ispitanika.

ZADATAK URUČEN

20.6.2023.

POTPIS MENTORA

Tomislav Meštrović

Predgovor

Veliko hvala mentoru, izv. prof. dr. sc. Tomislav Meštrović, dr. med pod stručnim nadzorom.

Zahvaljujem svom suprugu Mislavu na razumijevanju, velikoj potpori, pomoći i strpljivosti tijekom obrazovanja. Izražavam zahvalnost svojim roditeljima koji su dosljedno iskazivali nepokolebljivo povjerenje u moje sposobnosti učeći me kako se ustrajnost uvijek isplati.

Posvećujem diplomski rad svojoj kćeri Larisi, koja trenutno tokom pisanja diplomskog rada ima tri mjeseca i koja je moja velika snaga, ljubav i sreća.

Sažetak

Cilj: Istražiti perspektive i stavove studenata preddiplomskog i diplomskog studija sestrinstva na Sveučilištu Sjever prema istraživanju u području sestrinstva.

Ispitanici i metode: Istraživanje je uključilo ukupno 102 sudionika koji su bili studenti preddiplomskog i diplomskog studija sestrinstva na Sveučilištu Sjever. Prikupljanje podataka omogućeno je korištenjem programa Google Obrasci, gdje je administriran posebno dizajniran upitnik. Upitnik se sastojao od tri različita dijela, stvorena za rješavanje ciljeva istraživanja i prikupljanje relevantnih podataka od sudionika.

Rezultati: Među 102 sudionika u studiji, značajna većina identificirana je kao žena. Podaci jasno ukazuju kako su većina mladi studenti. Više od polovine nikad nije provodio niti jedan oblik istraživanja. Većina ispitanika smatra da se treba upoznati sa istraživanjima u sestrinstvu na nižim razinama obrazovanja. Rezultati su pokazali kako nema značajne razlike u prvom dijelu stavova studenata preddiplomskog i diplomskog studija sestrinstva Sveučilišta Sjever o istraživanjima u sestrinstvu prema, završenom srednjoškolskom obrazovanju i mjestu zaposlenja ispitanika. Zasigurno se mnogo više može učiniti za osposobljavanje mladih i visokokvalificiranih zdravstvenih stručnjaka za istraživanja u sestrinstvu.

Zaključak: Zdravstvene djelatnike je potrebno više poticati u školi i fakultetu kroz obrazovanje da provode istraživanja u sestrinstvu zato što su vrlo važna za napredak sestrinske prakse te daljnji razvoj sestrinskih istraživanja.

Ključne riječi: istraživanje, sudionika, zdravstvene djelatnike

Summary

Objective: To investigate the perspectives and attitudes of undergraduate and graduate nursing students at the University of the North towards research in the field of nursing.

Respondents and methods: The research included a total of 102 participants who were undergraduate and graduate nursing students at the University of the North. Data collection was made possible by using the Google Sheets program, where a specially designed questionnaire was administered. The questionnaire consisted of three different parts, created to address the research objectives and collect relevant data from the participants.

Results: Among the 102 study participants, a significant majority identified as female. The data clearly indicate that the majority are young students. More than half had never conducted any form of research. The majority of respondents believe that they should get acquainted with research in nursing at lower levels of education. The results showed that there is no significant difference in the first part of the attitudes of undergraduate and graduate nursing students of the University of the North about research in nursing according to the completed high school education and place of employment of the respondents. Certainly much more can be done to train young and highly qualified health professionals for nursing research.

Conclusion: Health workers should be encouraged more in school and college through education to conduct research in nursing because it is very important for the progress of nursing practice and the further development of nursing research.

Key words: research, participants, healthcare professionals

Popis korištenih kratica:

EU - Europska unija

ITD - i tako dalje

IBM SPSS - (eng. Statistical Package for Social Sciences)

PZZ - primarna zdravstvena zaštita

SZZ - sekundarna zdravstvena zaštita

TZZ - tercijarna zdravstvena zaštita

SAD - Sjedinjene Američke Države

Sadržaj

1. Uvod.....	1
1.1. Ciljevi provođenja istraživanja u sestrinstvu.....	1
1.2. Važnost provođenja istraživanja u sestrinstvu.....	3
1.3. Provođenje i primjena istraživanja u sestrinstvu.....	7
1.4. Stavovi.....	8
1.5. Trendovi i prioriteti istraživanja u sestrinstvu.....	9
2. Hipoteze.....	12
3. Ciljevi.....	13
4. Ispitanici i metode.....	14
4.1. Ustroj studije.....	14
4.2. Ispitanici.....	14
4.3. Metode.....	14
4.4. Statističke metode.....	15
5. Rezultati.....	16
6. Rasprava.....	49
7. Zaključak.....	53
8. Literatura.....	54
9. Životopis.....	56

1. Uvod

1.1. Ciljevi provođenja istraživanja u sestrinstvu

Istraživanja provedena u sestrinstvu imaju golem utjecaj na trenutnu te buduću profesionalnu praksu u sestrinstvu, što ga čini bitnom sastavnicom obrazovnog procesa. Tijekom 21. stoljeća uloga medicinske sestre značajno je evoluirala. Medicinske sestre svoj posao rade u različitim okruženjima uključujući bolnice, učionice, lokalne zdravstvene odjele, korporacije, kućnu njegu i laboratorije. Svaka uloga donosi drukčije odgovornosti, osnovni fokus medicinskih sestara je isti: zagovarati pacijente i dati optimalnu skrb utemeljenu na dokazima. Istraživanje u sestrinstvu je rastuće polje u kojem pojedinci unutar profesije mogu doprinijeti različitim vještinama i iskustvima u znanosti o sestrijskoj skrbi. Česte su zablude o tome što je sestrijsko istraživanje. Istraživanje sestrinstva je sustavno ispitivanje osmišljeno za razvijanje znanja o pitanjima važnim za medicinske sestre, uključujući sestrijsku praksu, obrazovanje medicinskih sestara i administraciju medicinskih sestara. Istraživanja u sestrinstvu ključna su za praksu profesionalnog sestrinstva, a cilj njihovog uključivanja tijekom dodiplomske nastave ne može se preneglasiti. Samo uz iskustvo i izlaganje studenti mogu početi shvaćati važnost i koncept istraživanja u sestrinstvu (1).

Misija promicanja i poticanja istraživanja u sestrinstvu kao čimbenika profesionalne izvrsnosti u korist zdravlja građana u EU-u i Europi je koristiti sestrijska istraživanja za utjecaj na politike EU-a i za promicanje donošenja odluka temeljenih na dokazima. Glavni strateški ciljevi Zaklade su: promicati kvalitetna istraživanja u sestrinstvu te programe obrazovanja i osposobljavanja koji se mogu razviti u zemljama članicama kao posljedica istraživačkih projekata. Dobivanje sredstava i financijske pomoći za istraživačke projekte, ljudske resurse i infrastrukturu. Uspostaviti partnerstvo sa sveučilištima, institucijama i javnim ili privatnim organizacijama. Širenje znanosti, prijenos rezultata istraživačkih projekata u društvo. Suradivati s nacionalnim i međunarodnim istraživačkim centrima koji pružaju mogućnosti obuke. Jamčiti načelo zakonitosti, kao i načela etičkog,

profesionalnog ponašanja u istraživanju i upravljanju znanjem. Za medicinske sestre jednako su važne temeljne vrijednosti:

- Inovativnost
- Humanizam
- Kvaliteta
- Prijevod znanja
- Transparentnost
- Orijentacija prema korisnicima i profesionalcima (7).

Cilj sestrinskog istraživanja je odgovoriti na pitanja ili riješiti probleme od značaja za sestrinsku profesiju. Specifične svrhe istraživanja u sestrinstvu uključuju: temeljna istraživanja za proširenje baze znanja u sestrinstvu, formulirati ili poboljšati teoriju sestrinstva, primijenjena istraživanja za pronalaženje rješenja za postojeće probleme, poboljšava neposrednu korisnost prakse temeljene na dokazima, proučiti učinkovitost sestrinske intervencije, otkriti opće principe ljudskog ponašanja za rješavanje problema u sestrinskoj praksi, postiže različite razine objašnjenja, identificirati, opisati, istražiti, objasniti i predvidjeti te kontrolirati postojeću situaciju zdravstvenog problema, povezivanje rezultata istraživanja s praksom temeljenom na dokazima, razviti i rigorozno testirati novu metodu mjerenja ishoda pacijenata, pomoći medicinskim sestrama u donošenju odluka o liječenju utemeljenih na dokazima, odrediti dobrobiti i rizike novorazvijenih ili postojećih intervencija, procijeniti isplativost sestrinskih intervencija za postavljanje dijagnoze, procjenu pacijenata i mjerenje važnih kliničkih ishoda, olakšati razvoj dugoročnih planova skrbi za pacijente, pružiti smjernice pacijentima za donošenje važnih životnih odluka i za praćenje ključnih simptoma, odlučuje o raspodjeli resursa, kako bi spriječili štetu pacijentima, utvrditi čimbenike koji utječu na zdravlje ili uzrokuju bolest, mortalitet, morbiditet, dizajnirati učinkovite, to motivira ljude da se pridržavaju liječenja, uključiti se u aktivnosti promicanja zdravlja, proučiti prepreke pozitivnim zdravstvenim praksama, razumjeti procese koje pacijenti doživljavaju u tranziciji kroz krizu zdravstvene skrbi (2).

Istraživanje koje se koristi u praksi utemeljenoj na dokazima može biti kvantitativno, kvalitativno ili oboje. Odatle se ove dvije vrste mogu podijeliti u više kategorija. Razumijevanje načina na koji se sestrinska istraživanja mogu kategorizirati može vam pomoći u razumijevanju i tumačenju rezultata istraživanja. Kvantitativno istraživanje: brojevi, postoci i varijable koriste se za priopćavanje rezultata. Kvalitativno istraživanje: nalazi su u obliku misli, percepcija i iskustava (5).

Svrhe kvantitativnog istraživanja su: procijeniti rasprostranjenost pojave (opseg), ispitati učestalost pojave (pojava), shvatiti prirodu pojave (što je to), analizirati čimbenike povezane s pojavom (utjecaj), razumjeti prethodnike pojave (posljedice), identificirati uzročni put pojave, primijeniti teoriju za objašnjenje pojave, za razumijevanje promjena u pojavi s modifikacijama ili uvođenjem intervencije, predvidjeti pojavu uzroka i posljedice, da bi se pojava dogodila ili da bi se promijenila njena raširenost. Svrhe kvalitativnog istraživanja su: definirati pojavu, označiti pojavu, shvatiti dimenzije pojave, poznavati važne aspekte pojave, duboko razumijevanje prirode pojave, proučiti događaje/ishode do kojih pojava dovodi, za ilustraciju procesa u kojem se pojava razvija ili doživljava, identificirati što uzrokuje pojavu/postojanje fenomena, proučiti djelovanje pojave, naučiti značenje pojave, procijeniti pojavu neke pojave (2).

1.2. Važnost provođenja istraživanja u sestrinstvu

Istraživanja u sestrinstvu posvećena su rigoroznim znanstvenim istraživanjima koja pružaju značajan korpus znanja za unapređenje sestrinske prakse i usluga, oblikovanje zdravstvene politike i utjecaj na zdravlje ljudi u svim zemljama. Istraživanje u sestrinstvu traje od pamtivijeka, počevši od majke znanstvenog sestrinstva, Florence Nightingale, a tijekom godina i desetljeća istraživanja u sestrinstvu prošla su kroz različite faze transformacije. Svrha istraživanja u sestrinstvu je istražiti odgovor na određeno pitanje ili rješenje za problem od značaja za sestrinsku profesiju. Uloga medicinske sestre istraživača neophodna je za uspješne istraživačke studije i to zahtijeva da medicinska sestra ima

čvrste temelje koji se temelje na dugogodišnjem iskustvu u sestrinstvu, liderskim i organizacijskim vještinama, vještinama rada na računalu i dubinskom poznavanju istraživanja. Istraživački kapacitet medicinske sestre može se razvijati razvojem znanja u istraživanju, interdisciplinarnom suradnjom i mentorstvom. Trenutačni trendovi koji se očekuju u istraživanju sestrinstva za 21. stoljeće uključuju: kontinuirani fokus na praksu utemeljenu na dokazima, sve veći interes za translacijska istraživanja, veći naglasak na sustavne preglede, prošireno lokalno istraživanje u zdravstvenom okruženju, ojačanu interdisciplinarnu suradnju, prošireno širenje rezultata istraživanja i povećanu vidljivost istraživanja u sestrinstvu (3).

Istraživanja pomažu medicinskim sestrama da utvrde učinkovitost najbolje prakse i poboljšaju njegu pacijenata. Istraživanje također pomaže sestrinstvu da odgovori na promjene u zdravstvenom okruženju, populaciji pacijenata i vladinim propisima. Kako istraživači dolaze do otkrića, praksa njegovanja nastavlja se mijenjati. Informacije koje studenti nauče mogu brzo zastarjeti, tako da mogućnost praćenja novih dostignuća u sestrinstvu pomažu unapređenju u njihovoj karijeri. Od spoznaje zašto su sestrijska istraživanja važna medicinska sestra može imati korist, kako se provode i kako istraživanja utječu na njegu pacijenata. Učenje temeljeno na problemima omogućuje studentima korištenje dostupnih izvora informacija kada se suoče s kliničkim izazovima. Medicinske sestre svoj rad bi trebale temeljiti na istraživačkim rezultatima. Recenzirani, objavljeni podaci koje prihvaća cijela sestrijska profesija pružaju smjernice i uspostavljaju najbolju praksu na tom području. Prihvaćanje obveze da se slijede dokazi, bez obzira na njihov smjer, ključno je za prakticiranje metodologija utemeljenih na dokazima. Rezultati moraju biti bez pristranosti, provjerljivi i ponovljivi pod istim uvjetima istraživanja. Standardi za dobro istraživanje su visoki jer će objavljeni rezultati istraživanja vjerojatno značajno utjecati na praksu sestrinstva. Kada procjenjujete objavljena istraživanja, uzmite u obzir ova četiri važna područja:

Valjanost: Je li studija legitimna, pouzdana i točna?

Pouzdanost: Je li rezultat mjerenja dosljedan?

Relevantnost: Postoji li logična veza između dvije pojave, pojma ili zadatka?

Ishod: Do kojih su zaključaka istraživači došli? (5).

Prema Glickenu, koji govori o sestrijskim istraživanjima, prepoznavanje njihove važnosti ključno je iz nekoliko razloga. Prvo, istraživanje igra ključnu ulogu u unapređenju vjerodostojnog znanja unutar područja sestriinstva, potičući njegov rast i razvoj. Drugo, oprema medicinske sestre osnovnim znanjem i analitičkim vještinama potrebnim za učinkovit unos i donošenje odluka na temelju nedavnih rezultata istraživanja. Istraživanja u sestriinstvu također se oslanjaju na informacije i znanje specifično za sestrijsku profesiju, definirajući njenu jedinstvenu ulogu kao vitalne zdravstvene discipline. Osim toga, služi za razjašnjavanje svake faze procesa zdravstvene skrbi, omogućavajući sveobuhvatno razumijevanje utjecaja sestriinstva. Istraživanje pomaže u procjeni učinkovitosti i odgovornosti sestrijske prakse, osiguravajući pružanje visokokvalitetnih zdravstvenih usluga. Medicinske sestre snose profesionalnu odgovornost integracije nalaza istraživanja u odluke o skrbi za pacijente, pri čemu koriste pristupe utemeljene na dokazima. Nadalje, istraživanje u sestriinstvu pridonosi racionalnom i troškovno učinkovitom pružanju zdravstvene skrbi, eliminirajući oslanjanje na pokušaje i pogreške. Medicinskim sestrama omogućuje predviđanje ishoda specifičnih odluka o skrbi i praćenje neželjenih događaja. Štoviše, istraživanje sestrijske prakse u prioritetnim područjima unapređuje ukupnu kvalitetu zdravstvene skrbi i ulijeva povjerenje javnosti u zdravstvene i socijalne službe, posebice u pogledu rada medicinskih sestara. Primjena i diskusija stečenog znanja u praksi važan je dio osposobljavanja i daljnjeg obrazovanja sadašnjih i budućih medicinskih sestara (10).

Bolnica nije samo područje u kojem su medicinske sestre uključene u rad. Opseg sestrinstva je širok i medicinske sestre su uključene u različite sektore. Neke od medicinskih sestara su uključene u nastavničku profesiju, neke rade kao zdravstveni djelatnici, neke kao treneri u raznim projektima, isto tako neke kao državni službenici, mnoge su uključene u bolnicu. Sama bolnica također uključuje različite odjele kao što su ginekologija, kirurgija, pedijatrija, onkologija, dijaliza, preoperativni i postoperativni odjel, hitna pomoć, ortopedija, jedinica intenzivne njege itd. Stoga je djelokrug sestrinstva širi, a odgovornosti koje medicinske sestre moraju obavljati su brojne. Postoji mnogo radnih područja za medicinske sestre i ona su raštrkana u raznim područjima. Istraživanje igra glavnu ulogu u profesiji medicinskih sestara. Medicinske sestre su te koje su uključene u brigu o pacijentima, one su u interakciji s pacijentima i bave se njihovim problemima, svakodnevno se bave različitim pacijentima s različitim standardima znanja i razinom razumijevanja. Medicinske sestre imaju ideju kako se nositi s kojim pacijentom i kako s njime komunicirati, koja će vrsta metode liječenja kome biti od koristi, znaju koja vrsta metode liječenja dobro funkcionira, na koju se treba fokusirati, a koju treba prekinuti. Sami traže uvođenje novijih tehnika liječenja i načina rada s pacijentima. Važnost istraživanja u sestrinstvu su: poboljšati standarde medicinske sestre, unaprijediti sustav obrazovanja medicinskih sestara, pomoći medicinskim sestrama da pažljivije istraže razne sestrinske dijagnoze i druge probleme, pomoći medicinskom osoblju da dobije detaljne informacije vezane uz različite teme, pomoći medicinskim sestrama u istraživanju različitih metoda liječenja u naprednom obliku, na upit o novijim metodama za rješavanje problema, pružanje kvalitetne njege pacijentu, izmisliti nove tehnike za njegu bolesnika, za pružanje isplative skrbi za pacijente, zakonski spasiti sestrinsku profesiju, razviti i poboljšati standarde sestrinstva, za ažuriranje novih informacija, postati dinamičan, za poboljšanje zdravlja ljudi u zajednici, za rješavanje svakodnevnih prepreka, ažurirati informacije o raznim područjima u kojima su uključene medicinske sestre. Stoga istraživanje igra glavnu ulogu u sestrinskoj profesiji i medicinske sestre bi trebale istraživati kako bi nadogradile svoje znanje, riješile njihove upite, pružile kvalitetnu skrb pacijentu i bile dovoljno kompetentne da se uhvate u koštac sa svakodnevnim preprekama (8).

1.3. Provođenje i primjena istraživanja u sestrinstvu

Medicinska sestra ima različite uloge u sudjelovanju u istraživačkim pothvatima. Ona može poslužiti kao evaluator nalaza istraživanja, koristeći svoju stručnost za procjenu i interpretaciju rezultata. Uz to, medicinske sestre mogu djelovati kao korisnici rezultata istraživanja, uključujući prakse utemeljene na dokazima u svoje pristupe skrbi za pacijente. Oni također mogu preuzeti uloge voditelja projekta, nadgledajući provedbu i napredak istraživačkih projekata. Medicinske sestre mogu aktivno pridonijeti kao članice istraživačkih timova, surađujući s drugim stručnjacima u provođenju studija i stvaranju novog znanja. Nadalje, medicinske sestre mogu poslužiti kao sudionici istraživanja ili anketari, aktivno sudjelujući u prikupljanju podataka i doprinoseći svojim jedinstvenim perspektivama. Oni također mogu zagovarati pacijente tijekom cijelog procesa istraživanja, osiguravajući zaštitu njihovih prava i dobrobiti. Na kraju, medicinske sestre igraju ključnu ulogu u prepoznavanju zdravstvenih problema koji zahtijevaju istraživanje, ističući područja gdje je potrebno istraživanje kako bi se riješili i poboljšali ishodi skrbi za pacijente (10).

Potaknuti potrebu za čitanjem, kritikom i primjenom istraživanja za unapređenje kliničke prakse svake medicinske sestre. Neke aktivnosti koje se mogu promovirati s medicinskim sestrama uključuju: sudjelovanje u odboru istraživačkog časopisa koji uključuje sastanke, čitanje i kritiziranje istraživačkih članaka. Ovo može biti dio određenog odjela i može raspravljati o budućim istraživačkim mogućnostima koje je medicinsko osoblje ispitalo. Institucije za obrazovanje medicinskih sestara moraju naglasiti važnost sestrinske prakse utemeljene na dokazima. Prisustvovanje prezentacijama istraživanja. Poster prezentacije izvrstan su pristup širenju vijesti o napornom radu koji je obavljen i potrebi primjene nalaza utemeljenih na dokazima u kliničkoj praksi. Pomaganje u prikupljanju informacija o istraživanju. Postati suistraživačem u istraživačkom projektu ne samo da će povećati vlastitu bazu znanja o istraživačkom procesu, već će povećati nečiji profesionalni rast i razvoj. Zagovarati kontinuiranu obrazovnu ponudu o procesu istraživanja sestrinstva. Uvijek je korisno pregledati proces provođenja istraživanja kako biste se osjećali ugodnije u provedbi procesa. Uključivanje nalaza istraživanja u sestrinsku praksu primarni je razlog zašto

se istraživanja provode - kako bi se dobili dokazi i potvrdila sestrinska njega koju obavljate. Zadržavanje sestrinskih nalaza bez njihove integracije ne samo da će uskratiti napredak i kvalitetu sestrinske skrbi, već će nanijeti nepravdu sestrinskoj profesiji. Za uspješan istraživački rad u sestrinstvu ključno je dobiti potporu od strane upravljačkog tima. Mora se zagovarati pomoć kroz resurse, vrijeme, obuku, energiju i disciplinu kako bi se stvorilo okruženje u kojem je sestrinsko istraživanje prihvaćeno i potrebno. Jedna od glavnih prepreka u provođenju istraživanja o sestrinstvu na bilo kojem odjelu uključuje širok spektar obrazovanja na određenom odjelu. Svaka osoba može imati različito razumijevanje sestrinskog procesa zbog zahtjeva raznolikog obrazovanja za sestrinstvo. Obrazovanje medicinskih sestara uključuje diplomiranje na diplomskim studijima ili stjecanje diplome suradnika ili prvostupnika, dok neke napreduju u svom profesionalnom razvoju na magisterskoj razini. Pripremljene medicinske sestre prvostupnice i magistre mogu imati veću osnovu za istraživanje sestrinstva i mogu pomoći drugim članovima osoblja da ublaže moguće frustracije u procesu učenja. Održavanje sestrinskih projekata u kratkom vremenskom roku pomoći će u održavanju interesa i pažnje. Ponekad osoblje može smatrati da rade tuđi posao, umjesto da imaju stav da su dio sestrinskog procesa. Mora se izraziti ohrabrenje za dobro obavljen posao kako bi svi ostali na putu do uspjeha i postignuća. Ponavljajuće obrazovanje mora se provoditi uvijek iznova kako bi se mogle dobiti točne, detaljne informacije. Ključno osoblje možda se nije brinulo o potencijalnom sudioniku istraživanja dulje vrijeme i možda će ga trebati obnoviti i ponovno educirati o procesu. Za promicanje istraživanja u sestrinstvu, svi sudionici istraživačkog tima moraju pokazivati kontinuirani pozitivan stav (4).

1.4. Stavovi

Stav je relativno postojana, stabilna i stečena organizacija negativnih ili pozitivnih procjena, osjećaja i reakcija sukladna objektu. Objekt stava može biti različiti fenomeni u psihi pojedinca i u društvenom svijetu — ljudi, ideje, situacije, grupe i tako dalje. Formiraju se stavovi tijekom socijalizacije, na temelju iskustva se stječu, neposredno s objektom stavom ili socijalnom okolinom, posredno. Formirani stavovi jednom teško se mijenjaju i traju,

mijenjaju se pod djelovanjem novih iskustava i promijenjenih okolnosti. Složena psihološka struktura stava uključuje znanje o objektu stava, kognitivna komponenta, osjećaj; spremnost na ponašanje i emocionalna komponenta reagiranje na objekt stava; akcijska ili konativna komponenta. Socijalno ponašanje osobe vezano je s njenim stavovima, veliki je interes za proučavanje stavova kako bi se pokušalo utjecati na njega planiranim programima mijenjanja stavova te pokušalo objasniti ili predvidjeti ponašanje (12).

1.5. Trendovi i prioriteta istraživanja u sestrinstvu

Trendovi istraživanja u sestrinstvu kako su ih definirali Polit i Beck su: promicanje prakse utemeljene na kliničkim dokazima, razvoj baze znanja, povećana usredotočenost na rezultate istraživanja, povećan fokus na biofiziološka istraživanja, jačanje multidisciplinarnosti, proširena upotreba rezultata istraživanja (9).

Medicinske sestre nose značajnu odgovornost za zdravlje i dobrobit pojedinaca, uključujući njihovu dobrobit i cjelokupni život. Stoga je davanje prioriteta istraživanju kako bi se postavili temelji dobre prakse i obuka novih generacija imperativ za ovo stoljeće. Kao što je Hildegard Peplau rekla, pitanje za sestrinstvo danas nije ono što ono radi; radi se o tome što zna i kako to znanje primjenjuje. Prva dva prioriteta postavila su medicinskim sestrama u više zemalja da identificiraju glavne probleme zdravstvene skrbi u svojim zemljopisnim područjima na koje bi sestrinstvo moglo utjecati i pomoći u promjeni. Ovi veliki zdravstveni problemi postali su središnja točka prioriteta istraživanja sestrinstva.

Godine 1997. Svjetska zdravstvena organizacija uspostavila je popis prioriteta za istraživanje u sestrinstvu koji, između ostalog, uključuje: učinci reformi zdravstvenog sustava, ponuda i potražnja radne snage, radni uvjeti, delegiranje skrbi, proces zdravlje-bolest u ranjivim populacijama, etika, kulturološki aspekti skrbi, kućna njega, zaštita zdravlja na radu, kontrola

infekcije. Prema Pan American Health Organizacija, trenutni istraživački prioriteti za zdravstveni sektor su:

→ Odnos zdravlja i održivog razvoja - na primjer, prepoznavanje nejednakosti u zdravlju i ekonomskih, etničkih ili rodničkih čimbenika koji im doprinose,

→ Učinci zdravstvenih politika na pristup uslugama, pokrivenost i kvalitetu. Evaluacija organizacijskih mehanizama i financiranja u zdravstvu, u okviru reformskih procesa u zdravstvenom sektoru,

→ Evaluacija intervencija za promicanje i zaštitu zdravlja u različitim populacijama,

→ Epidemiologija prenosivih i nezaraznih bolesti i evaluacija strategija za njihovu prevenciju i kontrola,

→ Kulturološki aspekti skrbi,

→ Etika,

→ Problemi okoliša i njihove posljedice na zdravlje ljudi. Procjena rizika i mehanizmi za prevenciju i kontrola.

Za razumijevanje ponašanja morbiditeta i mortaliteta, uključenih čimbenika rizika i zaštitnih čimbenika. Studije o uvjetima života i dobrobiti, koje uključuju identifikaciju kvalitete života i zdravlja-bolesti u populacijskim skupinama. Također uključuju proučavanje zdravlja i dobrobiti djece, adolescenata i starijih osoba te proučavanje ponašanja ljudi prema zdravlju, bolesti, životu, smrti, seksualnosti i brigi o sebi. Evaluacija zdravstvenih politika i zdravstvenih usluga kako bi se procijenila njihova koherentnost, relevantnost, mogućnost društvenog sudjelovanja. Promicanje zdravlja, gdje središnje kategorije uključuju život, dobrobit i ljudski razvoj u njihovim etičkim, kulturnim i političkim dimenzijama. Iz perspektive sestrinstva kao profesije postoji potreba za povijesnim i sociološkim istraživanjem, istraživanjem pedagogije sestrinstva, sestrinske politike i regulative, načina zastupanja različitih interesa, tržišta rada, uvjeta rada medicinskih sestara i

upravljanje kvalitetnom skrbi. Iz perspektive sestrinstva kao discipline potrebno je propitivati ontološke, etičke, estetske i epistemološke temelje sestrinstva te razvijati, implementirati i validirati modele i teorije. Potrebne su studije o kontekstu skrbi, odgovoru na sestrinske intervencije, odnosu medicinska sestra-pacijent i procesu zdravstvene skrbi za djecu, adolescente, odrasle i starije osobe. Iz perspektive bolesnika i njegove/njezine obitelji, prioriteti uključuju razumijevanje njihovih životnih iskustava; značenja i reprezentacije koje pridonose životnim procesima, hospitalizaciji i životu s kroničnim bolestima; skrb u prijelaznim fazama procesa ljudskog života i neformalni njegovatelji. Istraživački prioriteti u sestrinstvu moraju uzeti u obzir uvažavanje individualnih i kolektivnih potreba u zdravlju (kliničko i javno zdravstvo), unutar makro i mikro društvenih okruženja. Studije bi se trebale usredotočiti na društvenu strukturu koja generira zdravlje ili bolest (6).

Sestrinske organizacije i šire institucije raspravljaju o tome na što bi se buduća istraživanja trebala usredotočiti. Sigma Theta Tau International (Društvo časti medicinskih sestara) odigralo je ključnu ulogu kao jedna od prvih organizacija koje su nudile financijsku potporu istraživačkim naporima u sestrinstvu. Godine 2005. objavili su članak u kojem su istaknuli ključne teme u istraživanju sestrinstva, uključujući unose i prijedloge sestrinskih organizacija diljem svijeta. Ukratko, istraživački napori u sestrinstvu moraju se usredotočiti na: promicanje zdravlja i prevenciju bolesti, promicanje zdravlja u nepovoljnim i marginaliziranim zajednicama, sigurnost pacijenata, pacijente kao glavno tijelo zdravstvene skrbi, promicanje zdravstvene zaštite utemeljenih na dokazima, promicati zdravlje i dobrobit starijih osoba diljem svijeta, palijativnu skrb, utjecaj zdravstvene skrbi na genetsku dijagnozu i liječenje, razvoj kompetencija medicinskih sestara istraživača i radno okruženje medicinskih sestara (11).

2. Hipoteze

Očekuje se kako će postojati statistički značajna razlika u stavovima studenata preddiplomskog i diplomskog studija sestrinstva Sveučilišta Sjever prema istraživanjima u sestrinstvu prema spolu, dobi, godini studija, srednjoškolskog obrazovanja i dužini radnog staža.

Očekuje se kako neće postojati statistički značajne razlike u stavovima studenata preddiplomskog i diplomskog studija sestrinstva Sveučilišta Sjever prema istraživanjima u sestrinstvu prema radnom mjestu ispitanika.

3. Ciljevi

Cilj istraživanja je proučiti perspektive te stavove studenata sestrinstva, upisanih na Sveučilište Sjever, o istraživanju u području sestrinstva na preddiplomskoj tako i na diplomskoj razini.

Specifični ciljevi rada jesu:

- Ispitati osobna iskustva u istraživanjima kod studenata preddiplomskog i diplomskog studija sestrinstva Sveučilišta Sjever;
- Ispitati razlike u stavovima o istraživanju kod studenata preddiplomskog i diplomskog studija sestrinstva Sveučilišta Sjever prema demografskim varijablama (dob, spol);
- Ispitati razlike u stavovima o istraživanju kod studenata preddiplomskog i diplomskog studija sestrinstva Sveučilišta Sjever prema varijablama koje se odnose na studiranje i školovanje (godina studija i srednjoškolsko obrazovanje);
- Ispitati razlike u stavovima o istraživanju kod studenata preddiplomskog i diplomskog studija sestrinstva Sveučilišta Sjever prema varijablama ova studija ima za cilj istražiti čimbenike kao što su trajanje radnog iskustva i radna mjesta koja sudionici zauzimaju.

4. Ispitanici i metode

4.1. Ustroj studije

Istraživanje je provedeno korištenjem presječnog dizajna istraživanja, pridržavajući se načela povezanih s ovom specifičnom metodologijom.

4.2. Ispitanici

Sudionici u ovoj studiji sastojali su se od 102 studenta sestrinstva, na preddiplomskoj i diplomskoj razini, upisanih na Sveučilište Sjever.

Studije su provedene od 7.travnja 2023. do 26.travnja 2023.

4.3. Metode

Provedena je anketa uz pomoć programa Google Obrasci i nisu prikupljeni osobni podaci od studenata, čime je osigurana njihova anonimnost.

Upitnik je izrađen za potrebu ovog istraživanja te je sastavljen od tri dijela.

Početni dio upitnika obuhvaćao je prikupljanje demografskih podataka: dob, spol, godinu studija, stupanj završenog srednjoškolskog obrazovanja, radno mjesto, godine radnog iskustva, susret sa nekom vrstom istraživanja iz područja sestrinstva.

Drugi segment upitnika sastojao se od dvanaest stavki koje su se posebno fokusirale na početne susrete ispitanika s istraživanjem u području sestrinstva i smatraju li da je potrebno upoznati se s istraživanjem u sestrinstvu na nižim stupnjevima obrazovanja, jesu li dovoljno educirani, provode li koja istraživanja, čitaju li stručne članke i koliko često te imaju li podršku na poslu za provedbu istraživanja u sestrinstvu.

Treći dio upitnika uključivao je mišljenje ispitanika o istraživanjima u sestrinstvu i sadržavao je dvadeset i osam čestica. Sudionici su zamoljeni da naznače svoju razinu slaganja na Likertovoj ljestvici odabirom odgovarajuće opcije od 1 što znači „u potpunosti se ne slažem” do 5 što znači „u potpunosti se slažem“. Ukupan rezultat mišljenja ispitanika o stavovima studenata na preddiplomskom i diplomskom studiju sestrinstva Sveučilišta Sjever bio je zbroj svih odgovora podljestvice.

4.4. Statističke metode

Deskriptivne statističke metode korištene su kako bi se prikazala distribucija učestalosti ispitivanih varijabli. Srednje vrijednosti predstavljene su kao medijani zajedno s njihovim odgovarajućim interkvartilnim rasponima. Kako bi se ispitale razlike u rezultatima između više neovisnih skupina, korišten je Kruskal-Wallisov test, dok je Mann-Whitneyjev test korišten za procjenu rezultata između dvije neovisne skupine. Normalnost distribucije provjerena je Kolmogorov-Smirnovljevim testom. P-vrijednost manja od 0,05 smatrana je statistički značajnom. Svi izračuni obavljani su pomoću statističkog programskog paketa IBM SPSS 25, razvijenog u Chicagu, SAD, 2017. godine.

5. Rezultati

Sudjelovale su ukupno 102 osobe u istraživanju. Od ovih sudionika, njih 93 (91,2%) izjasnilo se kao žene. Što se tiče dobne distribucije, 45 osoba (44,1%) spada u kategoriju od 18 do 25 godina. Dodatno, 36 (35,3%) upisano je na drugu godinu diplomskog studija. Štoviše, 50 (49%) ima završenu petogodišnju srednju strukovnu školu. Nadalje, 47 (46,1%) bilo je zaposleno u tercijarnoj zdravstvenoj zaštiti. Na kraju, 54 (52,9%) imalo je pet ili manje godina radnog iskustva (Tablica 1.).

Tablica 1. Prikazuje karakteristike ispitivanog uzorka (n=102)

		N (%)
Spol	Muško	9 (8,8)
	Žensko	93 (91,2)
Dob	18 – 25	45 (44,1)
	26 – 35	34 (33,3)
	36 – 45	15 (14,7)
	46 i više	8 (7,8)
Godina studija	Prva preddiplomski	15 (14,7)
	Druga preddiplomski	25 (24,5)
	Treća preddiplomski	13 (12,7)
	Prva diplomski	13 (12,7)
	Druga diplomski	36 (35,3)
Završeno srednjoškolsko obrazovanje	Četverogodišnja strukovna	46 (45,1)
	Petogodišnja strukovna	50 (49)
	Gimnazija	6 (5,9)
Radno mjesto	PZZ	10 (9,8)
	SZZ	36 (35,3)
	TZZ	47 (46,1)

	Ne radim	7 (6,9)
	Ostalo	2 (2)
Radni staž	0 – 5	54 (52,9)
	6 – 15	27 (26,5)
	16 – 25	11 (10,8)
	26 i više	10 (9,8)

Napomena: PZZ=primarna zdravstvena zaštita; SZZ=sekundarna zdravstvena zaštita; TZZ=tercijarna zdravstvena zaštita

Nije provodilo nikakav oblik istraživanja 57 (55,9 %) ispitanika, da je potrebno upoznati se s istraživanjem u sestrinstvu na nižim smatra ih 77 (75,5 %), kako nisu dovoljno educirani o istraživanju u sestrinstvu smatra ih 52 (51 %), kako su istraživanja važna za napredak smatra ih 92 (90,2 %), kako istraživanje utječe na njihovo osobno zadovoljstvo smatra ih 63 (61,8 %), ne provodi istraživanja njih 70 (68,6 %), kako ih ne potiču na radnome mjestu na provođenje istraživanja smatra ih 65 (63,7 %), nedovoljno motiviranim za provođenje istraživanja se smatra njih 46 (45,1 %), ne čita stručnu ili znanstvenu literaturu njih 38 (37,3 %) te gotovo nikada ne čita stručne ili znanstvene članke na engleskom njih 47 (46,1 %) (Tablica 2.).

Tablica 2. Raspodjela odgovora na pitanja o osobnom iskustvu u istraživanjima (n=102)

		N (%)
Jeste li proveli neki oblik istraživanja iz područja sestrinstva	Da	42 (41,2)
	Ne	57 (55,9)
	Ne znam	3 (2,9)
Smatrate li da je potrebno upoznati se s istraživanjem u	Da	77 (75,5)
	Ne	14 (13,7)

sestrinstvu na nižim stupnjevima obrazovanja	Ne znam	11 (10,8)
Smatrate li da ste dovoljno educirani o istraživanju u sestrinstvu	Da	25 (24,5)
	Ne	52 (51)
	Ne znam	25 (24,5)
Smatrate li da je istraživanje u sestrinstvu važno za napredak sestrinstva	Da	92 (90,2)
	Ne	2 (2)
	Ne znam	8 (7,8)
Smatrate li da provođenje istraživanja utječe na Vaše osobno zadovoljstvo	Da	63 (61,8)
	Ne	21 (20,6)
	Ne znam	18 (17,6)
Provodite li istraživanja u sestrinstvu	Da	27 (26,5)
	Ne	70 (68,6)
	Ne znam	5 (4,9)
Potiču li Vas na Vašem radnom mjestu na istraživanje u sestrinstvu	Da	23 (22,5)
	Ne	65 (63,7)
	Ne znam	14 (13,7)
Smatrate li se dovoljno motiviranima za istraživanje u sestrinstvu	Da	35 (34,3)
	Ne	46 (45,1)
	Ne znam	21 (20,6)
Koliko stručnih ili znanstvenih članaka čitate mjesečno	Ne čitam	38 (37,3)
	1	21 (20,6)
	1-3	21 (20,6)
	3-5	13 (12,7)

	>5	8 (7,8)
Koliko često čitate znanstvene i stručne članke na engleskom jeziku	Gotovo nikad	47 (46,1)
	Ponekad	42 (41,2)
	Često	13 (12,7)

U srednjoj medicinskoj školi se prvi puta sa istraživanjem susrelo 47 (45,6 %) ispitanika. Pitanja „Što bi pozitivno utjecalo na Vašu motivaciju za provođenje istraživanja“ i „Što smatrate ključnom preprekom u neprovođenju sestričkih istraživanja“ su bila sa mogućnošću višestrukog odgovaranja. Kao najvažniji motiv za provođenje istraživanja mogućnost napredovanja na poslu je navelo 63 (61,2 %) ispitanika, dok je kao ključnu prepreku nedostatak potpore poslodavca navelo 62 (60,2 %) (Tablica 3.).

Tablica 3. Raspodjela odgovora na pitanja o susretanju, preprekama i motivaciji za istraživanje (n=102)

		N (%)
Kada ste se prvi put susreli sa istraživanjem u sestričtvu	U srednjoj medicinskoj školi	47 (45,6)
	Preddiplomskom studiju	46 (44,7)
	Diplomskom studiju	7 (6,8)
	U školi	1 (1)
	Na radnom mjestu	2 (2)
	Pomoć kolegici	2 (2)
Što bi pozitivno utjecalo na Vašu motivaciju za provođenje istraživanja	Novac	45 (43,7)
	Više slobodnog vremena	42 (40,8)
	Veće znanje o istraživačkom radu	39 (37,9)
	Podrška poslodavca	45 (43,7)

	Mogućnost napredovanja na poslu	63 (61,2)
Što smatrate ključnom preprekom u neprovođenju sestrijskih istraživanja	Nedostatak vremena	69 (67)
	Nedostatak literature	19 (18,4)
	Nedostatak potpore od poslodavca	62 (60,2)
	Nedostatak znanja statistike	31 (30,1)
	Nedostatak literature	17 (16,7)

Najviše ispitanika se potpuno slaže sa tvrdnjom „Istraživanja u sestrijsstvu su važna za napredak sestrijsstva u praksi i znanosti“, njih 58 (56,9 %), dok se najviše ispitanika potpuno ne slaže sa tvrdnjom „Sestrijsstvo bi napredovalo bez istraživanja u sestrijsstvu“ 45 (44,1 %) (Tablica 4.).

Tablica 4. Raspodjela odgovora o stavovima studenata preddiplomskog i diplomskog studija sestrijsstva Sveučilišta Sjever prema istraživanjima u sestrijsstvu (I dio) (n=102)

	N (%)				
	1	2	3	4	5
Ja sam zainteresiran/a za provođenje istraživanja	10 (9,8)	9 (8,8)	36 (35,3)	26 (25,5)	21 (20,6)
Želio/la bih provoditi istraživanja	11 (10,8)	8 (7,8)	29 (28,4)	34 (33,3)	20 (19,6)
Želio/la bih da su istraživanja visoko na listi mojih prioriteta	12 (11,8)	11 (10,8)	38 (37,3)	27 (26,5)	14 (13,7)
Imam potrebna znanja i vještina za provođenje istraživanja	8 (7,8)	17 (16,7)	40 (39,2)	29 (28,4)	8 (7,8)
Vjerujem da bi na svom radnom mjestu mogao/la dobiti dovoljno pomoći	10 (9,8)	19 (18,6)	40 (39,2)	21 (20,6)	12 (11,8)

tijekom istraživačkog procesa					
Moje kolege (suradnici) bi me podupirali u provođenju istraživanja	10 (9,8)	14 (13,7)	35 (34,3)	24 (23,5)	19 (18,6)
Poslodavac bi mi omogućio vrijeme za provođenje istraživanja tijekom radnog vremena	33 (32,4)	18 (17,6)	37 (36,3)	10 (9,8)	4 (3,9)
Potreban informirani pristanak zaposlenika za sudjelovanje u istraživanju sprječavaju me u provođenju istraživanja na mom radnom mjestu	23 (22,5)	17 (16,7)	47 (46,1)	7 (6,9)	8 (7,8)
Provodio/la bih istraživanje kada bi dobivanje suglasnosti od pacijenta bilo lakše	13 (12,7)	7 (6,9)	46 (45,1)	18 (17,6)	18 (17,6)
Ja bih provodio/la istraživanja kada bih znao/la napraviti nacrt, provesti istraživanje, napraviti analizu rezultata i zaključak istraživanja	14 (13,7)	10 (9,8)	38 (37,3)	21 (20,6)	19 (18,6)
Istraživanja u sestrinstvu su važna za napredak sestrinstva u praksi i znanosti	1 (1)	2 (2)	15 (14,7)	26 (25,5)	58 (56,9)
Sestrinstvo bi napredovalo bez istraživanja u sestrinstvu	45 (44,1)	21 (20,6)	23 (22,5)	8 (7,8)	5 (4,9)
Dovoljno sam upoznat/a o istraživanju u sestrinstvu	10 (9,8)	16 (15,7)	53 (52)	18 (17,6)	5 (4,9)

Poznavanje istraživanja u sestrinstvu je važno kako bi znali primijeniti u praksi	1	1	34	24	42
	(1)	(1)	(33,3)	(23,5)	(41,2)

Napomena: 1=uopće se ne slažem; 2=ne slažem se; 3=niti se slažem niti se ne slažem; 4=slažem se, 5=potpuno se slažem

Najviše ispitanika se potpuno slaže sa tvrdnjom „Istraživanja u sestrinstvu važna su za obrazovanje i stručno usavršavanje“, njih 54 (52,9 %), dok se najviše ispitanika potpuno ne slaže sa tvrdnjom „Bez poznavanja prakse mogu se provoditi istraživanja u sestrinstvu“ 46 (45,1 %) (Tablica 5.).

Tablica 5. Raspodjela odgovora prema istraživanjima u sestrinstvu (II dio) (n=102)

	N (%)				
	1	2	3	4	5
Bez poznavanja prakse mogu se provoditi istraživanja u sestrinstvu	46 (45,1)	28 (27,5)	19 (18,6)	6 (5,9)	3 (2,9)
Bez poznavanja provedenih istraživanja i dobivenih rezultata mogu se provoditi nova istraživanja	38 (37,3)	29 (28,4)	26 (25,5)	6 (5,9)	3 (2,9)
Istraživanja u sestrinstvu u Hrvatskoj se provode dovoljno	27 (26,5)	32 (31,4)	32 (31,4)	4 (3,9)	7 (6,9)
Istraživanja u sestrinstvu doprinose sestrinstvu kao znanosti i temelj su za modernu medicinu	1 (1)	2 (2)	24 (23,5)	30 (29,4)	45 (44,1)
Istraživanja u sestrinstvu važna su za obrazovanje i stručno usavršavanje	0	4 (3,9)	13 (12,7)	31 (30,4)	54 (52,9)
Istraživanja u sestrinstvu se provode jer medicinskim sestrama omogućuju unaprjeđenje	8 (7,8)	13 (12,7)	34 (33,3)	26 (25,5)	21 (20,6)

Istraživanja u sestrinstvu bi trebale provoditi prvostupnice sestrinstva	10 (9,8)	12 (11,8)	42 (41,2)	19 (18,6)	19 (18,6)
Istraživanja u sestrinstvu bi trebale provoditi magistre sestrinstva	7 (6,9)	9 (8,8)	41 (40,2)	12 (11,8)	33 (32,4)
Istraživanja u sestrinstvu bi trebale provoditi medicinske sestra sa završenim doktoratom	12 (11,8)	10 (9,8)	34 (33,3)	7 (6,9)	39 (38,2)
Medicinskim sestrama, kada provode istraživanja, previše zamjeraju njihovi suradnici	11 (10,8)	16 (5,7)	41 (40,2)	17 (16,7)	17 (16,7)
Medicinske sestre bi provodile istraživanja da im se omogući vrijeme za to	0	4 (3,9)	26 (25,5)	38 (37,3)	34 (33,3)
Medicinske sestre bi provodile istraživanja ako bi im bili omogućeni slobodni dani za to	0	6 (5,9)	22 (21,6)	33 (32,4)	41 (40,2)
Medicinske sestre dobivaju pohvale od svojih suradnika i kolega kada provedu istraživanje	13 (12,7)	21 (20,6)	42 (41,2)	14 (13,7)	12 (11,8)
Istraživanje zahtjeva od mene više nego što sam spreman/na dati svom poslu	9 (8,8)	12 (11,8)	52 (51)	17 (16,7)	12 (11,8)

Napomena: 1=uopće se ne slažem; 2=ne slažem se; 3=ni se slažem ni se ne slažem; 4=slažem se, 5=potpuno se slažem

Rezultati su pokazali kako nema statistički značajne razlike u prvom dijelu stavova studenata preddiplomskog i diplomskog studija sestrinstva Sveučilišta Sjever o istraživanjima u sestrinstvu prema spolu ispitanika (Tablica 6.).

Tablica 6. Stavovi studenata prema spolu ispitanika (I dio) (n=102)

	Medijan		P*
	(interkvartilni raspon)		
	Muško	Žensko	
Ja sam zainteresiran/a za provođenje istraživanja	3 (2 – 4)	3 (3 – 4)	0,281
Želio/la bih provoditi istraživanja	3 (2 – 4)	4 (3 – 4)	0,197
Želio/la bih da su istraživanja visoko na listi mojih prioriteta	3 (2 – 4)	3 (3 – 4)	0,564
Imam potrebna znanja i vještina za provođenje istraživanja	4 (3 – 4)	3 (2 – 4)	0,182
Vjerujem da bi na svom radnom mjestu mogao/la dobiti dovoljno pomoći tijekom istraživačkog procesa	3 (3 – 4)	3 (2 – 4)	0,266
Moje kolege (suradnici) bi me podupirali u provođenju istraživanja	3 (3 – 3)	3 (3 – 4)	0,724
Poslodavac bi mi omogućio vrijeme za provođenje istraživanja tijekom radnog vremena	3 (3 – 4)	3 (2 – 3)	0,195
Potrebni informirani pristanak zaposlenika za sudjelovanje u istraživanju sprječavaju me u provođenju istraživanja na mom radnom mjestu	3 (2 – 3)	2 (1 – 3)	0,594
Provodio/la bih istraživanje kada bi dobivanje suglasnosti od pacijenta bilo lakše	3 (3 – 3)	3 (2 – 3)	0,774
Ja bih provodio/la istraživanja kada bih znao/la napraviti nacrt, provesti istraživanje, napraviti	3 (3 – 4)	3 (3 – 4)	0,066

analizu rezultata i zaključak istraživanja			
Istraživanja u sestrinstvu su važna za napredak sestrinstva u praksi i znanosti	3 (1 – 3)	3 (3 – 4)	0,890
Sestrinstvo bi napredovalo bez istraživanja u sestrinstvu	5 (4 – 5)	5 (4 – 5)	0,151
Dovoljno sam upoznat/a o istraživanju u sestrinstvu	3 (2 – 3)	2 (1 – 3)	0,518
Poznavanje istraživanja u sestrinstvu je važno kako bi znali primijeniti u praksi	3 (3 – 4)	3 (2 – 3)	0,362

* Mann Whitney test

Analiza je otkrila statistički značajnu razliku u razinama u slaganju s tvrdnjama „Medicinske sestre bi provodile istraživanja da im se omogući vrijeme za to“ (Mann Whitney test; $P=0,009$) i „Medicinske sestre bi provodile istraživanja ako bi im bili omogućeni slobodni dani za to“ (Mann Whitney testom; $P=0,007$) prema spolu ispitanika, rezultiralo je da veće slaganje sa obje tvrdnje ispitanici ženskog spola više pokazuju (Tablica 7.).

Tablica 7. Studija je ispitala stavove prema istraživanju u sestrinstvu među studentima preddiplomskog i diplomskog studija sestrinstva na Sveučilištu Sjever, na temelju spola ispitanika (II dio) ($n=102$)

	Medijan		P*
	(interkvartilni raspon)		
	Muško	Žensko	
Bez poznavanja prakse mogu se provoditi istraživanja u sestrinstvu	2 (2 – 3)	2 (1 – 3)	0,084
Bez poznavanja provedenih istraživanja i dobivenih rezultata mogu se provoditi nova istraživanja	3 (2 – 3)	2 (1 – 3)	0,062
Istraživanja u sestrinstvu u Hrvatskoj	3	2	0,567

se provode dovoljno	(2 – 3)	(1 – 3)	
Istraživanja u sestrinstvu doprinose sestrinstvu kao znanosti i temelj su za modernu medicinu	3 (3 – 5)	4 (4 – 5)	0,071
Istraživanja u sestrinstvu važna su za obrazovanje i stručno usavršavanje	4 (3 – 5)	5 (4 – 5)	0,062
Istraživanja u sestrinstvu se provode jer medicinskim sestrama omogućuju unaprjeđenje	3 (3 – 3)	3 (3 – 4)	0,270
Istraživanja u sestrinstvu bi trebale provoditi prvostupnice sestrinstva	3 (2 – 3)	3 (3 – 4)	0,101
Istraživanja u sestrinstvu bi trebale provoditi magistre sestrinstva	3 (3 – 3)	3 (3 – 5)	0,056
Istraživanja u sestrinstvu bi trebale provoditi medicinske sestra sa završenim doktoratom	3 (3 – 3)	3 (3 – 5)	0,176
Medicinskim sestrama, kada provode istraživanja, previše zamjeraju njihovi suradnici	3 (3 – 3)	3 (2 – 4)	0,749
Medicinske sestre bi provodile istraživanja da im se omogući vrijeme za to	3 (3 – 4)	4 (3 – 5)	0,009
Medicinske sestre bi provodile istraživanja ako bi im bili omogućeni slobodni dani za to	3 (3 – 4)	4 (4 – 5)	0,007
Medicinske sestre dobivaju pohvale od svojih suradnika i kolega kada provedu istraživanje	3 (2 – 3)	3 (2 – 4)	0,448
Istraživanje zahtjeva od mene više nego što sam spreman/na dati svom poslu	3 (3 – 4)	3 (3 – 4)	0,300

* Mann Whitney test

Rezultati su ukazali na statistički značajnu razliku u razinama slaganja s tvrdnjom „Želio/la bih provoditi istraživanja“ prema dobi ispitanika (Kruskal Wallis testom; P=0,029). Post hoc usporedbe (Dunnovim testom) otkrile su da su ispitanici u dobi 26 do 35 godina izrazili značajno manje slaganja u usporedbi s onima u dobi 46 i više godina (P=0,046).

Nadalje, postojala je primjetna varijacija u slaganju u vezi s tvrdnjom "Poslodavac bi mi dopustio vrijeme za istraživanje tijekom radnog vremena" na temelju dobi (Kruskal-Wallis testom; P=0,018). Ispitanici u dobi 18 do 25 godina pokazali su značajno veće slaganje u odnosu na ispitanike u dobi 26 i više od 35 godina (Tablica 8.).

Tablica 8. Studija je ispitala stavove prema istraživanju u sestrinstvu među studentima preddiplomskog i diplomskog studija sestrinstva na Sveučilištu Sjever, na temelju dobi ispitanika (I dio) (n=102)

	Medijan				P*
	(interkvartilni raspon)				
	18-25	26-35	36-45	<45	
Ja sam zainteresiran/a za provođenje istraživanja	3 (3-4)	3 (2-4,25)	4 (3-4)	4 (3,25-5)	0,157
Želio/la bih provoditi istraživanja	3 (3-4)	3 (2-4)	4 (3-4)	4 (4-5)	0,029
Želio/la bih da su istraživanja visoko na listi mojih prioriteta	3 (2,5-4)	3 (2-4)	3 (3-4)	4 (3,25-4,75)	0,123
Imam potrebna znanja i vještina za provođenje istraživanja	3 (2,5-4)	3 (2-4)	3 (3-4)	3,5 (2,25-4,75)	0,661
Vjerujem da bi na svom radnom mjestu mogao/la dobiti dovoljno	3 (2,5-4)	3 (2-3)	4 (3-4)	3 (1-3)	0,064

pomoći tijekom istraživačkog procesa					
Moje kolege (suradnici) bi me podupirali u provođenju istraživanja	3 (3-4)	3 (2-4)	4 (3-4)	2 (1-3)	0,064
Poslodavac bi mi omogućio vrijeme za provođenje istraživanja tijekom radnog vremena	3 (2-3,5)	2 (1-3)	3 (2-4)	2,5 (1-3)	0,018
Potreban informirani pristanak zaposlenika za sudjelovanje u istraživanju sprječavaju me u provođenju istraživanja na mom radnom mjestu	3 (2-3)	3 (2-3)	3 (1-3)	2,5 (2-3,75)	0,844
Provodio/la bih istraživanje kada bi dobivanje suglasnosti od pacijenta bilo lakše	3 (3-4)	3 (3-4)	3 (2-4)	3 (1,25-3,75)	0,494
Ja bih provodio/la istraživanja kada bih znao/la napraviti nacrt, provesti istraživanje, napraviti analizu rezultata i zaključak istraživanja	3 (3-4)	4 (4-5)	3 (1-4)	3 (2,25-3,75)	0,182
Istraživanja u sestrinstvu su važna za napredak sestrinstva u praksi i znanosti	5 (4-5)	3 (3-4,25)	5 (5-5)	5 (4-5)	0,090
Sestrinstvo bi napredovalo bez istraživanja u sestrinstvu	2 (1-3)	2 (1-3)	1 (1-2)	2 (1-3)	0,550
Dovoljno sam upoznat/a o istraživanju u sestrinstvu	3 (2-4)	3 (3-3)	3 (3-4)	2,5 (1-3)	0,416
Poznavanje istraživanja u sestrinstvu je važno kako bi znali primijeniti u praksi	4 (3-5)	4 (3-5)	5 (4-5)	4,5 (3-5)	0,145

* Kruskal Wallis test

Da postoji statistički značajna razlika pokazali su rezultati u slaganju sa tvrdnjom „Bez poznavanja prakse mogu se provoditi istraživanja u sestrinstvu“ prema dobi ispitanika (Kruskal Wallis testom; $P=0,018$), post hoc usporedbe (Dunnovim testom) pokazale su da su ispitanici u dobi 46 i više godina izrazili značajno manje slaganja usporedno s ispitanicima u dobi 18 do 25 godina ($P=0,010$) s tvrdnjom ($P=0,010$). Nadalje, postoji značajna razlika u slaganju na temelju dobi za tvrdnju „Medicinske sestre dobivaju pohvale od svojih suradnika i kolega kada provedu istraživanje“ (Kruskal Wallis testom; $P=0,007$), ispitanici od 18 do 25 godina slažu se znatno manje od onih 26 do 35 godina ($P=0,042$). Dodatno, utvrđena je značajna razlika u slaganju za tvrdnju „Istraživanje zahtjeva od mene više nego što sam spreman/na dati svom poslu“ (Kruskal Wallis testom; $P=0,008$), značajno veće slaganje sa tvrdnjom pokazuju ispitanici od 36 do 45 godina u usporedbi s ispitanicima 18 do 25 godina ($P=0,004$) i ispitanicima 26 do 35 godina ($P=0,036$) (Tablica 9.).

Tablica 9. Studija je ispitala stavove prema istraživanju u sestrinstvu među studentima preddiplomskog i diplomskog studija sestrinstva na Sveučilištu Sjever, prema dobi ispitanika (II dio) ($n=102$)

	Medijan				P*
	(interkvartilni raspon)				
	18-25	26-35	36-45	<45	
Bez poznavanja prakse mogu se provoditi istraživanja u sestrinstvu	2 (1-3)	2 (1-2,25)	2 (1-3)	1 (1-1)	0,018
Bez poznavanja provedenih istraživanja i dobivenih rezultata mogu se provoditi nova istraživanja	2 (1-3)	2 (1-3)	2 (1-2)	2 (1-3)	0,752

Istraživanja u sestrinstvu u Hrvatskoj se provode dovoljno	2 (2-3)	2 (1-3)	2 (1-2)	2,5 (1,25-3)	0,541
Istraživanja u sestrinstvu doprinose sestrinstvu kao znanosti i temelj su za modernu medicinu	4 (3,5-5)	4 (3-5)	5 (4-5)	4,5 (3,25-5)	0,109
Istraživanja u sestrinstvu važna su za obrazovanje i stručno usavršavanje	5 (4-5)	4 (3-5)	5 (4-5)	4,5 (4-5)	0,329
Istraživanja u sestrinstvu se provode jer medicinskim sestrama omogućuju unaprjeđenje	4 (3-5)	3 (2-4)	4 (3-5)	3 (2,25-4)	0,229
Istraživanja u sestrinstvu bi trebale provoditi prvostupnice sestrinstva	3 (3-5)	3 (2-4)	3 (2-4)	3,5 (2,25-4)	0,470
Istraživanja u sestrinstvu bi trebale provoditi magistre sestrinstva	3 (3-5)	3 (3-5)	4 (3-5)	4,5 (2,25-5)	0,386
Istraživanja u sestrinstvu bi trebale provoditi medicinske sestre sa završenim doktoratom	3 (3-5)	3 (2-5)	3 (3-5)	4,5 (2,25-5)	0,713
Medicinskim sestrama, kada provode istraživanja, previše zamjeraju njihovi suradnici	3 (3-4)	3 (2-4)	3 (2-3)	4,5 (3-5)	0,108
Medicinske sestre bi provodile istraživanja da im se omogući vrijeme za to	4 (3-5)	4 (4-5)	4 (3-5)	4 (4-5)	0,442

Medicinske sestre bi provodile istraživanja ako bi im bili omogućeni slobodni dani za to	4 (3-5)	5 (4-5)	4 (3-5)	4 (4-5)	0,173
Medicinske sestre dobivaju pohvale od svojih suradnika i kolega kada provedu istraživanje	3 (3-4)	3 (2-3)	3 (2-3)	1,5 (1-3)	0,007
Istraživanje zahtjeva od mene više nego što sam spreman/na dati svom poslu	3 (3-4)	3 (2-4)	2 (1-3)	3 (3-3,75)	0,008

* Kruskal Wallis test

Analizom su utvrđene statistički značajne razlike u razinama slaganja s tvrdnjom „Ja sam zainteresiran/a za provođenje istraživanja“ prema godini studija ispitanika (Kruskal Wallis testom; $P=0,004$). Post hoc usporedbe (Dunnovim testom) pokazale su da su ispitanici koji su studirali na 3. godini iskazali značajno manje slaganja u odnosu na one koji su studirali na 4. godini ($P=0,002$). Značajna razlika po dobi postoji i kod tvrdnje „Želio/la bih provoditi istraživanja“ (Kruskal Wallis testom; $P=0,001$), pokazalo se da se ispitanici koji studiraju na 3. godini značajno manje slažu od onih koji studiraju na 4. godini ($P=0,036$) i 5. godini ($P=0,001$). Također značajna razlika u slaganju postoji kod tvrdnje „Imam potrebna znanja i vještina za provođenje istraživanja“ (Kruskal Wallis testom; $P=0,017$), post hoc usporedbe su pokazale kako nema razlika između parova ispitanika. Značajna razlika po dobi postoji i kod tvrdnje „Istraživanja u sestrinstvu su važna za napredak sestrinstva u praksi i znanosti“. Analiza je otkrila značajnu razliku u razinama slaganja (Kruskal-Wallisov testom; $P=0,001$), što ukazuje da postoji značajna varijacija u stupnju slaganja, ispitanici koji studiraju na 3. godini naspram ispitanika koji studiraju na 1. godini ($P=0,019$) i 5. godini ($P=0,016$). Značajna razlika po dobi postoji i kod tvrdnje „Dovoljno sam upoznat/a o istraživanju u sestrinstvu“ (Kruskal Wallis testom; $P=0,007$), značajno manje slaganje pokazuju ispitanici koji studiraju na 2. godini naspram ispitanika koji studiraju na 5. godini ($P=0,017$) (Tablica 10.).

Tablica 10. Studija je ispitala stavove prema istraživanju u sestrinstvu među studentima preddiplomskog i diplomskog studija sestrinstva na Sveučilištu Sjever, prema godini studija ispitanika (I dio) (n=102)

	Medijan (interkvartilni raspon)					P*
	1.	2.	3.	4.	5.	
Ja sam zainteresiran/a za provođenje istraživanja	3 (2-5)	3 (3-4)	3 (1-3)	4 (3-4)	4 (3-5)	0,004
Želio/la bih provoditi istraživanja	3 (3-5)	3 (3-4)	2 (1-3)	4 (3-4)	3,5 (3-4)	0,001
Želio/la bih da su istraživanja visoko na listi mojih prioriteta	3 (2-4)	3 (2-4)	3 (1,5- 3)	4 (3-4)	3,5 (3-4)	0,205
Imam potrebna znanja i vještina za provođenje istraživanja	4 (2-4)	3 (2-4)	3 (1,5- 3)	3 (3-4)	3 (3-4)	0,017
Vjerujem da bi na svom radnom mjestu mogao/la dobiti dovoljno pomoći tijekom istraživačkog procesa	3 (2-4)	3 (3-4)	3 (1-3)	3 (2,5-3,5)	3 (2-4)	0,094
Moje kolege (suradnici) bi me podupirali u provođenju istraživanja	4 (3-5)	3 (2,5- 4,5)	3 (2,5- 4,5)	3 (3-4)	3 (2-4)	0,646
Poslodavac bi mi omogućio vrijeme za provođenje istraživanja tijekom radnog vremena	3 (1-3)	2 (1-3)	1 (1-3)	2 (1-3,5)	3 (2-3)	0,568
Potreban informirani pristanak zaposlenika za sudjelovanje u istraživanju sprječavaju me u provođenju	2 (2-3)	2 (1-3)	3 (1-3)	2 (2-3)	3 (3-3)	0,207

istraživanja na mom radnom mjestu						
Provodio/la bih istraživanje kada bi dobivanje suglasnosti od pacijenta bilo lakše	3 (1-4)	3 (2-4)	3 (3-4)	3 (3-4,5)	3 (3-4)	0,543
Ja bih provodio/la istraživanja kada bih znao/la napraviti nacrt, provesti istraživanje, napraviti analizu rezultata i zaključak istraživanja	3 (2-4)	3 (3-4)	4 (3-5)	3 (2-3,5)	3 (2,25-4)	0,442
Istraživanja u sestrinstvu su važna za napredak sestrinstva u praksi i znanosti	5 (5-5)	4 (3-5)	3 (3-5)	4 (4-5)	5 (4-5)	0,004
Sestrinstvo bi napredovalo bez istraživanja u sestrinstvu	1 (1-2)	2 (1-3)	3 (1,5-3)	2 (1-3,5)	1 (1-2)	0,092
Dovoljno sam upoznat/a o istraživanju u sestrinstvu	3 (1-4)	3 (2-3)	3 (2,5-3)	3 (3-4)	3 (3-4)	0,007
Poznavanje istraživanja u sestrinstvu je važno kako bi znali primijeniti u praksi	5 (4-5)	4 (3-5)	3 (3-4)	4 (3-5)	4 (3-5)	0,035

* Kruskal Wallis test

Da postoji statistički značajna razlika pokazali su rezultati u slaganju sa tvrdnjom „Istraživanja u sestrinstvu u Hrvatskoj se provode dovoljno“ prema godini studija (Kruskal Wallis testom; $P=0,035$). Post hoc usporedbe (Dunnovim testom) dale su značajne rezultate, ukazujući da postoje značajne razlike među ispitanicima koji studiraju na 3. godini u usporedbi ispitanika koji studiraju na 5. godini ($P=0,018$). Značajna razlika po dobi postoji i kod tvrdnje „Istraživanja u sestrinstvu

doprinosu sestriinstvu kao znanosti i temelj su za modernu medicinu“ analiza korištenjem (Kruskal-Wallisovog testa) pokazala je značajan rezultat ($P=0,017$), što ukazuje na potencijalne razlike među skupinama. Međutim, post hoc usporedbe (Dunnovim testom) nisu otkrile značajne razlike među skupinama između ispitivanih parova. Također značajna razlika u slaganju postoji kod tvrdnje „Istraživanja u sestriinstvu važna su za obrazovanje i stručno usavršavanje“ (Kruskal Wallis testom; $P=0,013$), manje slaganje sa tvrdnjom značajno pokazuju. Post hoc usporedbe (Dunnovim testom) pokazale su značajnu razliku između ispitanika u 3. godini istraživanja u odnosu na ispitanike u 1. godini istraživanja ($P=0,010$). Dodatno, uočena je značajna dobna razlika i kod tvrdnje „Istraživanja u sestriinstvu bi trebale provoditi prvostupnice sestriinstva“ (Kruskal Wallis test; $P=0,027$), manje slaganje sa tvrdnjom značajno pokazuju ispitanici na koji studiraju na 2. godini u usporedbi ispitanika koji studiraju na 5. godini ($P=0,023$). Značajna razlika po dobi postoji i kod tvrdnje „Istraživanja u sestriinstvu bi trebale provoditi magistre sestriinstva“ (Kruskal Wallis testom; $P=0,004$), manje slaganje sa tvrdnjom značajno pokazuju ispitanici koji studiraju na 2. godini u usporedbi ispitanika koji studiraju na 5. godini ($P=0,003$). Značajna razlika po dobi postoji i kod tvrdnje „Istraživanja u sestriinstvu bi trebale provoditi medicinske sestra sa završenim doktoratom“ (Kruskal Wallis testom; $P=0,036$), manje slaganje sa tvrdnjom značajno pokazuju ispitanici koji studiraju na 2. godini u usporedbi ispitanika koji studiraju na 5. godini ($P=0,021$) (Tablica 11.).

Tablica 11. Studija je ispitala stavove prema istraživanju u sestriinstvu među studentima preddiplomskog i diplomskog studija sestriinstva na Sveučilištu Sjever, prema godini studija ispitanika (II dio) ($n=102$)

	Medijan					P*
	(interkvartilni raspon)					
	1.	2.	3.	4.	5.	
Bez poznavanja prakse mogu se provoditi istraživanja u sestriinstvu	1 (1-2)	1 (1-3)	2 (1-3)	2 (1-2)	2 (1-2)	0,837

Bez poznavanja provedenih istraživanja i dobivenih rezultata mogu se provoditi nova istraživanja	2 (1-3)	2 (1-3)	2 (1-3)	2 (1-3)	2 (1-3)	0,851
Istraživanja u sestinstvu u Hrvatskoj se provode dovoljno	2 (1-3)	2 (2-3)	3 (2,5-3,5)	2 (1,5-2,5)	2 (1-3)	0,035
Istraživanja u sestinstvu doprinose sestinstvu kao znanosti i temelj su za modernu medicinu	5 (4-5)	4 (3-5)	3 (3-4)	4 (3-5)	5 (4-5)	0,017
Istraživanja u sestinstvu važna su za obrazovanje i stručno usavršavanje	5 (5-5)	4 (4-5)	4 (3-4)	4 (4-5)	5 (4-5)	0,013
Istraživanja u sestinstvu se provode jer medicinskim sestrama omogućuju unaprjeđenje	4 (3-5)	4 (3-4)	3 (2-4)	3 (2,5-4)	5 (4-5)	0,460
Istraživanja u sestinstvu bi trebale provoditi prvostupnice sestinstva	3 (3-5)	3 (2-3)	3 (1,5-3,5)	3 (3-4)	3 (3-4)	0,027
Istraživanja u sestinstvu bi trebale provoditi magistre sestinstva	3 (2-5)	3 (2-3,5)	3 (3-4)	3 (3-4)	5 (3-5)	0,004
Istraživanja u sestinstvu bi trebale provoditi medicinske sestra sa završenim doktoratom	3 (2-5)	3 (2-3,5)	3 (2-5)	3 (3-5)	5 (3-5)	0,036
Medicinskim sestrama, kada provode istraživanja, više zamjeraju njihovi suradnici	3 (2-4)	3 (2-4,5)	3 (2-4)	3 (1,5-3,5)	3 (3-4)	0,667
Medicinske sestre bi provodile istraživanja da im se omogući vrijeme za to	4 (4-5)	4 (3-5)	4 (3,5-5)	4 (3-5)	4 (3-5)	0,895

Medicinske sestre bi provodile istraživanja ako bi im bili omogućeni slobodni dani za to	5 (4-5)	4 (3-5)	5 (4-5)	4 (3-5)	4 (3-5)	0,408
Medicinske sestre dobivaju pohvale od svojih suradnika i kolega kada provedu istraživanje	3 (3-4)	3 (2-3)	3 (2,5- 4,5)	3 (2,5- 3,5)	3 (2-3)	0,325
Istraživanje zahtjeva od mene više nego što sam spreman/na dati svom poslu	3 (3-4)	3 (3-4)	3 (2-3)	3 (3-4)	3 (2,25 -4)	0,237

* Kruskal Wallis test

Analizom prvog dijela stavova studenata preddiplomskog i diplomskog studija sestrinstva Sveučilišta Sjever o istraživanju u sestrinstvu nisu utvrđene značajne razlike na temelju završene srednje škole (Tablica 12.).

Tablica 12. Studija je ispitala stavove prema istraživanju u sestrinstvu među studentima preddiplomskog i diplomskog studija sestrinstva na Sveučilištu Sjever, prema završenom srednjoškolskom obrazovanju ispitanika (I dio) (n=102)

	Medijan (interkvartilni raspon)			P*
	Četverogodišnja	Petogodišnja	Gimnazija	
Ja sam zainteresiran/a za provođenje istraživanja	3,5 (3-4)	3,5 (3-4)	3 (2-4)	0,255
Želio/la bih provoditi istraživanja	4 (3-4)	4 (3-4)	3 (2-4)	0,105
Želio/la bih da su istraživanja visoko na listi mojih prioriteta	3 (3-4)	3 (3-4)	3 (2-4)	0,174
Imam potrebna znanja i vještina za provođenje istraživanja	3 (3-4)	3 (3-4)	3 (2-4)	0,190

Vjerujem da bi na svom radnom mjestu mogao/la dobiti dovoljno pomoći tijekom istraživačkog procesa	3 (2-4)	3 (2-4)	3 (3-4)	0,219
Moje kolege (suradnici) bi me podupirali u provođenju istraživanja	3 (2-4)	3 (2-4)	3,5 (3-4,25)	0,070
Poslodavac bi mi omogućio vrijeme za provođenje istraživanja tijekom radnog vremena	3 (3-4)	2 (1-3)	3 (1-3)	0,096
Potreban informirani pristanak zaposlenika za sudjelovanje u istraživanju sprječavaju me u provođenju istraživanja na mom radnom mjestu	3 (1-3)	3 (1-3)	3 (2-3)	0,367
Provodio/la bih istraživanje kada bi dobivanje suglasnosti od pacijenta bilo lakše	3 (3-4)	3 (3-4)	3 (3-4)	0,761
Ja bih provodio/la istraživanja kada bih znao/la napraviti nacrt, provesti istraživanje, napraviti analizu rezultata i zaključak istraživanja	3 (2-4)	3 (2-4)	3 (3-5)	0,064
Istraživanja u sestrinstvu su važna za napredak sestrinstva u praksi i znanosti	5 (4-5)	5 (4-5)	4,5 (3,75-5)	0,235

Sestrinstvo bi napredovalo bez istraživanja u sestrinstvu	2 (1-3)	2 (1-3)	2 (1-3)	0,425
Dovoljno sam upoznat/a o istraživanju u sestrinstvu	3 (2-3,25)	3 (2-3,25)	3 (2-3)	0,198
Poznavanje istraživanja u sestrinstvu je važno kako bi znali primijeniti u praksi	4 (3-5)	4 (3-5)	4 (3-5)	0,358

* Kruskal Wallis test

Rezultati su ukazali na statistički značajne razlike u slaganju s tvrdnjom „Istraživanja u sestrinstvu u Hrvatskoj se provode dovoljno“ na temelju završenog srednjoškolskog obrazovanja ispitanika (Kruskal-Wallis testom; $P=0,044$). Međutim, post hoc usporedbe (Dunnovim testom) nisu utvrdile značajne razlike između parova ispitanika. Po dobi značajna razlika postoji i kod tvrdnje „Medicinske sestre dobivaju pohvale od svojih suradnika i kolega kada provedu istraživanje“, ispitanici koji su završili srednju školu pokazali su veće značajno slaganje s tvrdnjom naspram one koji su završili petogodišnju srednju školu ($P=0,004$) (Tablica 13.).

Tablica 13. Studija je ispitala stavove prema istraživanju u sestrinstvu među studentima preddiplomskog i diplomskog studija sestrinstva na Sveučilištu Sjever, prema završenom srednjoškolskom obrazovanju ispitanika (II dio) ($n=102$)

	Medijan (interkvartilni raspon)			P*
	Četverogodišnja	Petogodišnja	Gimnazija	
Bez poznavanja prakse mogu se provoditi istraživanja u sestrinstvu	1 (1-2)	1 (1-2)	2 (1-3)	0,073
Bez poznavanja provedenih istraživanja i dobivenih	2 (1-3)	2 (1-3)	2 (1-3)	0,676

rezultata mogu se provoditi nova istraživanja				
Istraživanja u sestrinstvu u Hrvatskoj se provode dovoljno	2 (1-3)	2 (1-3)	2 (2-3)	0,044
Istraživanja u sestrinstvu doprinose sestrinstvu kao znanosti i temelj su za modernu medicinu	4 (3-5)	4 (3-5)	4 (3-5)	0,792
Istraživanja u sestrinstvu važna su za obrazovanje i stručno usavršavanje	5 (4-5)	5 (4-5)	5 (4-5)	0,809
Istraživanja u sestrinstvu se provode jer medicinskim sestrama omogućuju unaprjeđenje	3 (2,75-4)	3 (2,75-4)	4 (3-4,25)	0,331
Istraživanja u sestrinstvu bi trebale provoditi prvostupnice sestrinstva	3 (3-4)	3 (3-4)	3 (2,75-4)	0,299
Istraživanja u sestrinstvu bi trebale provoditi magistre sestrinstva	3,5 (3-5)	3,5 (3-5)	3 (3-4,25)	0,139
Istraživanja u sestrinstvu bi trebale provoditi medicinske sestra sa završenim doktoratom	3 (2-5)	3 (2-5)	3 (3-5)	0,464
Medicinskim sestrama, kada provode istraživanja, previše zamjeraju njihovi suradnici	3 (2-4)	3 (2-4)	3 (2-4)	0,883
Medicinske sestre bi provodile istraživanja da im se omogući vrijeme za to	4 (4-5)	4 (4-5)	4 (3-5)	0,781
Medicinske sestre bi provodile istraživanja ako bi	4 (4-5)	4 (4-5)	4 (3-5)	0,766

im bili omogućeni slobodni dani za to				
Medicinske sestre dobivaju pohvale od svojih suradnika i kolega kada provedu istraživanje	3 (1,75-3)	3 (1,75-3)	3 (2,75-4)	0,004
Istraživanje zahtjeva od mene više nego što sam spreman/na dati svom poslu	3 (2-4)	3 (2-4)	3 (3-4)	0,290

* Kruskal Wallis test

Da nema statistički značajne razlike pokazali su rezultati u prvom dijelu stavova studenata preddiplomskog i diplomskog studija sestrinstva Sveučilišta Sjever o istraživanjima u sestrinstvu prema mjestu zaposlenja (Tablica 14.).

Tablica 14. Studija je ispitala stavove prema istraživanju u sestrinstvu među studentima preddiplomskog i diplomskog studija sestrinstva na Sveučilištu Sjever, prema mjestu zaposlenja ispitanika (I dio) (n=102)

	Medijan (interkvartilni raspon)					P*
	PZZ	SZZ	TZZ	Nezaposlen	Ostalo	
Ja sam zainteresiran/a za provođenje istraživanja	3 (2,75-4,25)	3 (3-4)	3 (3-4)	4 (3-4)	4,5 (4,5-)	0,712
Želio/la bih provoditi istraživanja	4 (2,75-4,25)	3,5 (3-4)	4 (3-4)	4 (3-4)	4 (3-)	0,978
Želio/la bih da su istraživanja visoko na listi mojih prioriteta	3,5 (2,75-4,25)	3 (3-4)	3 (2-4)	3 (3-4)	4 (3-)	0,861
Imam potrebna znanja i vještina za provođenje istraživanja	3 (2,75-4)	3 (2-4)	3 (3-4)	3 (2-4)	4 (3-)	0,637

Vjerujem da bi na svom radnom mjestu mogao/la dobiti dovoljno pomoći tijekom istraživačkog procesa	3 (3-4)	3 (2-4)	3 (2-4)	3 (3-3)	1 (1-1)	0,178
Moje kolege (suradnici) bi me podupirali u provođenju istraživanja	4 (3-4,25)	3 (2-4)	3 (2-5)	3 (3-3)	2,5 (2,5-)	0,306
Poslodavac bi mi omogućio vrijeme za provođenje istraživanja tijekom radnog vremena	3 (2-4)	2,5 (1-3)	2 (1-3)	3 (2-3)	1 (1-1)	0,230
Potreban informirani pristanak zaposlenika za sudjelovanje u istraživanju sprječavaju me u provođenju istraživanja na mom radnom mjestu	2,5 (1,75-3)	3 (1,25-3)	3 (2-3)	3 (3-3)	2,5 (2,5-)	0,958
Provodio/la bih istraživanje kada bi dobivanje suglasnosti od pacijenta bilo lakše	3,5 (3-5)	3 (3-4)	3 (3-4)	3 (3-4)	2 (1-)	0,458
Ja bih provodio/la istraživanja kada bih znao/la napraviti nacrt, provesti istraživanje, napraviti	4 (2,75-4)	3 (3-4,75)	3 (2-4)	3 (3-4)	2,5 (2-)	0,778

analizu rezultata i zaključak istraživanja						
Istraživanja u sestrinstvu su važna za napredak sestrinstva u praksi i znanosti	4,5 (3,75-5)	5 (4-5)	5 (4-5)	5 (3-5)	5 (5-5)	0,783
Sestrinstvo bi napredovalo bez istraživanja u sestrinstvu	2 (1-3,25)	1,5 (1-3)	2 (1-3)	1 (1-3)	1 (1-1)	0,441
Dovoljno sam upoznat/a o istraživanju u sestrinstvu	3 (2,75-4)	3 (2,25-3)	3 (3-4)	3 (2-3)	2 (1-)	0,482
Poznavanje istraživanja u sestrinstvu je važno kako bi znali primijeniti u praksi	5 (3-5)	4 (3-5)	4 (3-5)	5 (3-5)	5 (5-5)	0,353

* Kruskal Wallis test

Da nema statistički značajne razlike pokazali su rezultati u drugom dijelu stavova studenata preddiplomskog i diplomskog studija sestrinstva Sveučilišta Sjever o istraživanjima u sestrinstvu prema mjestu zaposlenja (Tablica 15.).

Tablica 15. Studija je ispitala stavove prema istraživanju u sestrinstvu među studentima preddiplomskog i diplomskog studija sestrinstva na Sveučilištu Sjever, prema mjestu zaposlenja ispitanika (II dio) (n=102)

	Medijan (interkvartilni raspon)					P*
	PZZ	SZZ	TZZ	Nezaposlen	Ostalo	
Bez poznavanja prakse mogu se provoditi istraživanja u sestrinstvu	2 (1-2)	2 (1-3)	2 (1-2)	3 (1-3)	1 (1-1)	0,371

Bez poznavanja provedenih istraživanja i dobivenih rezultata mogu se provoditi nova istraživanja	1 (1-3)	2 (1-3)	2 (1-3)	3 (1-3)	2 (1-)	0,616
Istraživanja u sestrinstvu u Hrvatskoj se provode dovoljno	2 (1,7 5-3)	2 (1-3)	2 (1-3)	3 (2-5)	3 (1-)	0,326
Istraživanja u sestrinstvu doprinose sestrinstvu kao znanosti i temelj su za modernu medicinu	4 (3-5)	4 (4-5)	4 (3-5)	5 (3-5)	5 (5-5)	0,584
Istraživanja u sestrinstvu važna su za obrazovanje i stručno usavršavanje	5 (3,7 5-5)	5 (4-5)	4 (4-5)	5 (3-5)	5 (5-5)	0,543
Istraživanja u sestrinstvu se provode jer medicinskim sestrama omogućuju unaprjeđenje	4 (2-5)	4 (3-4)	3 (2-4)	3 (3-5)	4 (3-)	0,328
Istraživanja u sestrinstvu bi trebale provoditi prvostupnice sestrinstva	3 (2,7 5-4)	3,5 (3-5)	3 (2-4)	3 (3-3)	3 (3-3)	0,450
Istraživanja u sestrinstvu bi trebale provoditi magistre sestrinstva	3 (3-5)	4,5 (3-5)	3 (3-4)	3 (3-3)	4 (3-)	0,106
Istraživanja u sestrinstvu bi trebale provoditi medicinske sestra sa završenim doktoratom	3 (3-5)	5 (3-5)	3 (2-5)	3 (2-3)	4 (3-)	0,074
Medicinskim sestrama, kada provode istraživanja, previše zamjeraju njihovi suradnici	3 (2,5- 4)	3 (3-4)	3 (2-4)	3 (2-3)	3 (1-)	0,777

Medicinske sestre bi provodile istraživanja da im se omogući vrijeme za to	4 (3-5)	4 (3-5)	4 (4-5)	3 (3-4)	5 (5-5)	0,243
Medicinske sestre bi provodile istraživanja ako bi im bili omogućeni slobodni dani za to	3,5 (3-5)	4 (4-5)	4 (4-5)	3 (3-4)	5 (5-5)	0,132
Medicinske sestre dobivaju pohvale od svojih suradnika i kolega kada provedu istraživanje	3 (2-3, 25)	3 (2,25- 4)	3 (2-4)	3 (2-3)	2 (1-)	0,616
Istraživanje zahtjeva od mene više nego što sam spreman/na dati svom poslu	3 (3-4)	3 (3-4)	3 (2-4)	3 (2-3)	4 (3-)	0,307

* Kruskal Wallis test

Da postoji statistički značajna razlika pokazali su rezultati u slaganju sa tvrdnjom „Moje kolege (suradnici) bi me podupirali u provođenju istraživanja“ prema dužini radnog staža (Kruskal Wallis testom; $P=0,046$). Post hoc usporedbe (Dunnovim testom) pokazale su da nema značajnih razlika između ispitivanih parova. Dodatno, uočena je značajna dobna razlika u odnosu na tvrdnju „Poslodavac bi mi omogućio vrijeme za provođenje istraživanja tijekom radnog vremena“ (Kruskal Wallis testom; $P=0,035$), post hoc paralelno (Dunnovim testom) između ispitivanih parova pokazalo se da nema značajnih razlika (Tablica 16.).

Tablica 16. Studija je ispitala stavove prema istraživanju u sestrinstvu među studentima preddiplomskog i diplomskog studija sestrinstva na Sveučilištu Sjever, prema radnom stažu (I dio) ($n=102$)

	Medijan (interkvartilni raspon)				P*
	0-5	6-15	16-25	26 i više	
Ja sam zainteresiran/a za provođenje istraživanja	3 (2,75-	3 (3-4)	3 (3-4)	4 (3-5)	0,507

	4)				
Želio/la bih provoditi istraživanja	3 (2,75-4)	4 (3-4)	3 (3-4)	4 (4-5)	0,217
	4)				
Želio/la bih da su istraživanja visoko na listi mojih prioriteta	3 (2-4)	3 (3-4)	3 (3-4)	4 (3-4,25)	0,194
Imam potrebna znanja i vještina za provođenje istraživanja	3 (3-4)	3 (2-3)	3 (3-4)	3,5 (2,75-4,25)	0,085
Vjerujem da bi na svom radnom mjestu mogao/la dobiti dovoljno pomoći tijekom istraživačkog procesa	3 (2,75-4)	3 (2-4)	3 (2-4)	3 (1-3,25)	0,578
Moje kolege (suradnici) bi me podupirali u provođenju istraživanja	3,5 (3-4,25)	3 (2-4)	3 (2-4)	2,5 (1-4)	0,046
Poslodavac bi mi omogućio vrijeme za provođenje istraživanja tijekom radnog vremena	3 (2-3)	1 (1-3)	2 (1-3)	3 (1-3)	0,035
Potreban informirani pristanak zaposlenika za sudjelovanje u istraživanju sprječavaju me u provođenju istraživanja na mom radnom mjestu	3 (2-3)	3 (1-3)	3 (1-3)	2 (1,75-3,25)	0,434
Provodio/la bih istraživanje kada bi dobivanje suglasnosti od pacijenta bilo lakše	3 (3-4)	3 (3-3)	3 (2-5)	3 (1-3,25)	0,204
Ja bih provodio/la istraživanja kada bih znao/la napraviti nacrt, provesti istraživanje, napraviti	3 (3-4)	3 (3-4)	3 (1-4)	3 (2-4)	0,569

analizu rezultata i zaključak istraživanja					
Istraživanja u sestrinstvu su važna za napredak sestrinstva u praksi i znanosti	5 (4-5)	5 (4-5)	5 (4-5)	5 (3,75-5)	0,630
Sestrinstvo bi napredovalo bez istraživanja u sestrinstvu	2 (1-3)	2 (1-3)	2 (1-3)	2 (1-3)	0,859
Dovoljno sam upoznat/a o istraživanju u sestrinstvu	3 (2-4)	3 (3-3)	3 (3-3)	3 (1-3,25)	0,649
Poznavanje istraživanja u sestrinstvu je važno kako bi znali primijeniti u praksi	4 (3-5)	4 (4-5)	4 (4-5)	4,5 (3-5)	0,882

* Kruskal Wallis test

Da postoji statistički značajna razlika pokazali su rezultati u slaganju sa tvrdnjom „Medicinske sestre dobivaju pohvale od svojih suradnika i kolega kada provedu istraživanje“ prema dužini radnog staža (Kruskal-Wallisov testom) pokazao je značajnu razliku ($P=0,004$). Daljnja analiza korištenjem post hoc parnih usporedbi (Dunnovovim testom) pokazala je da su ispitanici s 5 ili manje godina radnog iskustva pokazali značajno veće slaganje u usporedbi s onima s 26 ili više godina radnog iskustva ($P=0,014$). Osim toga, postojala je značajna dobna razlika u odnosu na zahtjev „Istraživanje zahtjeva od mene više nego što sam spreman/na dati svom poslu“ (Kruskal Wallis testom; $P=0,011$), ispitanici koji imaju radnog staža 16 do 25 godina pokazuju značajno manje slaganje u usporebi ispitanika s 5 i manje godina radnog staža ($P=0,009$) te koji imaju radnog staža 6 do 15 godina ($P=0,014$) (Tablica 17.).

Tablica 17. Studija je ispitala stavove prema istraživanju u sestrinstvu među studentima preddiplomskog i diplomskog studija sestrinstva na Sveučilištu Sjever prema dužini radnog staža ispitanika (II dio) ($n=102$)

Medijan
(interkvartilni raspon)

	0-5	6-15	16-25	26 i više	P*
Bez poznavanja prakse mogu se provoditi istraživanja u sestrinstvu	2 (1-3)	1 (1-2)	2 (1-3)	1 (1-1,5)	0,05 4
Bez poznavanja provedenih istraživanja i dobivenih rezultata mogu se provoditi nova istraživanja	4 (3-5)	2 (1-2)	2 (1-3)	3 (1-4)	0,56 9
Istraživanja u sestrinstvu u Hrvatskoj se provode dovoljno	2 (1-3)	2 (1-3)	2 (1-3)	2,5 (1,75-3)	0,33 8
Istraživanja u sestrinstvu doprinose sestrinstvu kao znanosti i temelj su za modernu medicinu	2 (1-3)	4 (3-5)	4 (4-5)	4,5 (3-5)	0,94 7
Istraživanja u sestrinstvu važna su za obrazovanje i stručno usavršavanje	5 (3,75-5)	5 (4-5)	4 (4-5)	4,5 (4-5)	0,80 9
Istraživanja u sestrinstvu se provode jer medicinskim sestrama omogućuju unaprjeđenje	4 (3-4,25)	3 (2-4)	3 (2-4)	3 (2-4)	0,33 7
Istraživanja u sestrinstvu bi trebale provoditi prvostupnice sestrinstva	3 (3-4)	3 (2-4)	3 (2-4)	3 (2-4)	0,46 6
Istraživanja u sestrinstvu bi trebale provoditi magistre sestrinstva	3 (3-5)	3 (3-5)	4 (3-5)	4,5 (2,75-5)	0,45 0
Istraživanja u sestrinstvu bi trebale provoditi medicinske sestra sa završenim doktoratom	3 (3-5)	3 (1-5)	3 (2-5)	4,5 (2,75-5)	0,62 9
Medicinskim sestrama, kada provode istraživanja, previše zamjeraju njihovi suradnici	3 (2-4)	3 (2-4)	3 (2-3)	4 (3-5)	0,13 4

Medicinske sestre bi provodile istraživanja da im se omogući vrijeme za to	4 (3-5)	4 (4-5)	4 (3-5)	4 (3-5)	0,83 6
Medicinske sestre bi provodile istraživanja ako bi im bili omogućeni slobodni dani za to	4 (3-5)	5 (4-5)	4 (3-5)	4 (2,75-5)	0,24 8
Medicinske sestre dobivaju pohvale od svojih suradnika i kolega kada provedu istraživanje	3 (3-4)	3 (2-3)	3 (2-3)	2 (1-3)	0,00 4
Istraživanje zahtjeva od mene više nego što sam spreman/na dati svom poslu	3 (3-4)	3 (2-4)	2 (1-3)	3 (2,75-3,25)	0,01 1

* Kruskal Wallis test

6. Rasprava

U istraživanju „Stavovi studenata preddiplomskog i diplomskog studija sestrinstva Sveučilišta Sjever prema istraživanjima u sestrinstvu” 102 ispitanika je sudjelovalo. Provedeno je istraživanje u razdoblju od 7.travnja do 26.travnja 2023. te su u njega bili uključeni zdravstveni djelatnici preddiplomskog i diplomskog studija sestrinstva Sveučilišta Sjever. Većina ispitanika prema sociodemografskim podacima bila je ženskoga roda. Značajan udio ispitanika spada u dob od 18 do 25 godina, 36 ih studira na drugoj godini diplomskog studija, 50 ih je završilo petogodišnju strukovnu srednju školu, 47 ih je zaposleno u tercijarnoj zdravstvenoj zaštiti te 54 ih ima 5 ili manje godina radnoga staža. Prema podacima njih 57 nije provodilo nikakav oblik istraživanja, da je potrebno upoznati se s istraživanjem u sestrinstvu na nižim smatra ih 77, kako nisu dovoljno educirani o istraživanju u sestrinstvu smatra ih 52, kako su istraživanja važna za napredak smatra ih 92, kako istraživanje utječe na njihovo osobno zadovoljstvo smatra ih 63, ne provodi istraživanja njih 70, kako ih ne potiču na radnome mjestu na provođenje istraživanja smatra ih 65, nedovoljno motiviranim za provođenje istraživanja se smatra njih 46, ne čita stručnu ili znanstvenu literaturu njih 38 te gotovo nikada ne čita stručne ili znanstvene članke na engleskom njih 47. Kao najvažniji motiv za provođenje istraživanja mogućnost napredovanja na poslu je navelo 63 ispitanika, dok je kao ključnu prepreku nedostatak potpore poslodavca navelo 62. Prema podacima ključnom preprekom u neprovođenju sestrinskih istraživanja njih 69 je odgovorilo da je to nedostatak vremena.

Prema istraživanju koje su proveli Bjorkstrom i Hamrin 2001. godine, utvrđeno je da postoji statistička razlika u stavovima prema istraživanjima na temelju dobi među medicinskim sestrama/tehničarima. Mlađe medicinske sestre/tehničari pokazuju pozitivniji stav prema istraživanju u usporedbi sa svojim starijim kolegama (16).

Hofmeister je 2007. proveo istraživanje i otkrio da viša razina obrazovanja pozitivno utječe na stavove prema istraživanju. Glavni

identificirani čimbenici utjecaja bili su vrijeme, podrška i obrazovanje. Slično tome, Kovačević je 2017. godine provela istraživanje i također utvrdila da mlađe medicinske sestre/tehničari višeg stupnja obrazovanja pokazuju pozitivnije stavove prema istraživanjima u području sestrinstva i zdravstvene njege (17).

Dakle, korelacija između obrazovanja i sklonosti istraživanju je neupitna. Obrazovanje se mora smatrati ključnim čimbenikom u poticanju i jačanju pozitivnih sklonosti pojedinaca prema uključivanju u istraživačke pothvate (18).

Kovačevićeva istraživanja otkrivaju da je značajna prepreka provođenju istraživanja u sestrinstvu nedostatak znanja i vremena za istraživački rad. Uz to, medicinske sestre/tehničari daju prednost trošenju vremena na brigu o pacijentima umjesto uključivanju u istraživačke aktivnosti (15).

Da bi se ciklus diseminacije u sestriškom istraživanju dovršio, ključno je da istraživač ima motivaciju i podršku lokalnih menadžera i stručnih tijela. Naglasak treba staviti na provođenje istraživanja koja su primjenjiva na sestrišnu praksu i za nju imaju značaj. Ovaj pristup ima za cilj premostiti rascjep između akademskog sestriškog istraživanja i učinkovitog kliničkog istraživanja, smanjujući nepovezanost između to dvoje (19).

U studiji iz 2019. godine provedenoj u Iranu, otkriveno je da su medicinske sestre/tehničari prvenstveno motivirani željom za promicanjem sestriške profesije i isticanjem značaja svog posla, čime potiču pozitivne percepcije među pacijentima. Autori studije zaključili su da osnaživanje unutarnje motivacije na radnom mjestu omogućuje osoblju da istraži svoju kreativnost i ponudi odgovarajuća rješenja, čak i u situacijama koje mogu nadilaziti njihove određene odgovornosti (20).

U istraživanjima Hofmeistera i Bostroma je primjećeno kako medicinske sestre vjeruje da među bolničkim kolegama postoji potpora istraživanju. Medicinske sestre priznaju vrijednost i važnost istraživanja u sestriškoj praksi i pokazuju svijest o izazovima i preprekama povezanim s provođenjem istraživanja (15).

Kada su istraživali istraživanje u kontekstu skrbi, prakse ili u odnosu na njih same, ocjene su bile manje pozitivne. Studije u Australiji, Danskoj i Švedskoj pokazuju da medicinska sestra ne misli da je istraživanje važno za vlastiti rad. Važno je naglasiti da se medicinske sestre često oslanjaju na tumačenje nalaza drugih istraživača, umjesto da same aktivno sudjeluju u istraživanju. Postoji potreba za pojačanim obrazovanjem o istraživačkoj metodologiji da bi se promicao rast i korištenje sestrinskih istraživanja u konstantnoj medicinskoj praksi (15).

Jedna finska studija također je ispitala stavove medicinskih sestara prema istraživanju. Podaci su prikupljeni pomoću posebno izrađenog upitnika. Istraživanja provedena su u nastavnoj bolnici, središnjoj bolnici te 10 finskih zdravstvenih centara. Podaci su obrađeni pomoću statističkog programa SPSS. Stavovi prema istraživanju sestrinstva općenito su prilično pozitivni, iako više od polovice zdravstvenih radnika navodi svoj znanstveni pristup sestrinstvu kao prepreka u provođenju istraživanja. Velik broj (97%) zdravstvenih radnika koji su sudjelovali u studiji bile su žene. Više od polovice (59%) bilo je u dobi između 35 i 50 godina. Osjećaju da već imaju neku obuku za istraživanje i razvoj, a većina (63%) kaže da bi željeli više obuke u ovom području. Samo trećina medicinskih sestara smatra da je istraživanje bitan dio njihova posla. Otprilike 30% zdravstvenih djelatnika prema sestrinskom istraživanju ima pozitivan stav s praktičnog stajališta. Medicinske sestre koje su sudjelovale u istraživanjima pokazale su pozitivnije stavove prema istraživanju. Najpozitivnije stavove imale su medicinske sestre u domovima zdravlja (srednja vrijednost 3,00), a zatim medicinske sestre koje rade u centralnim nastavnim bolnicama (srednja vrijednost 2,88). Utvrđeno je da su stavovi povezani s različitim čimbenicima, uključujući dob, učestalost čitanja stručnih literatura, sudjelovana na tečajevima, usavršavanje u istraživanja, razvoju te vrsti okruženja faktori su za koje se pokazalo da su povezani sa stavovima ispitanika. To se djelomično može pripisati trenutnoj strukturi obrazovanja medicinskih sestara u Finskoj, koje još nije organizirano na sveučilišnoj razini. Medicinske sestre u finskim bolnicama često se suočavaju s vremenskim ograničenjima i prvenstveno su usredotočene na praktične aspekte svog rada,

što može utjecati na njihov stav prema istraživanju. Budite proaktivniji u evaluaciji sestrinskih istraživanja koja nisu povezana sa sestrinskom praksom (14).

Nadalje, istraživanje je posebno važno za razvoj više razine prakse temeljene na dokazima. Izgradnja organizacijske klime koja cijeni korištenje istraživanja te u takvim aktivnostima podupire sudjelovanje kliničkih medicinskih sestara ključno je za nastavak rasta i razvoja globalnog sestrinstva. Novi pristupi i vizionarsko vodstvo stoga su u poticanju suradnje, emocionalne inteligencije i nadzora istraživanja ključni za poboljšanje sposobnosti kliničkog istraživanja sestrinstva (13).

Budući da su ove studije pokazale da je glavni problem nedostatak odgovarajućeg znanja i svijesti o važnosti istraživanja u sestrinskoj praksi, potrebno je uložiti daljnje napore u educiranje studenata i unapređenje kliničke prakse za analizu, kritičko razmišljanje i više istraživanja, motiviranje studenata, suradnju stimulirati između istraživača i evaluatora te učiti studente zašto je važno istraživanje u sestrinstvu. To bi također zahtijevalo organizaciju zdravstvenog sustava koja posvećuje dovoljno vremena istraživanju sestrinstva, zbog nedostatka osoblja to je veliki izazov, tijesne rasporede, podcjenjivanje i konkurenciju sestrinske profesije te prevladavajuće socio ekonomske uvjete u zemlji sestrinstva koja ne doprinose motivaciji učenika.

7. Zaključak

Sestrinstvo uspoređujući s drugim profesijama u zdravstvu osobito s liječnicima; doktorima medicine dolazimo do zaključka da je u sestrinstvu značajno manje istraživanja i utvrđenih spoznaja, stoga možemo reći da je istraživanje u sestrinstvu bitno kraće nego u drugim profesijama. Dosadašnja istraživanja u sestrinstvu bila su jednostavnije strukture.

Provedenim istraživanjem i dobivenim rezultatima možemo izvući iduće zaključke:

- potrebno više edukacije o istraživanjima u sestrinstvu
- istraživanje u sestrinstvu utječe na osobno zadovoljstvo
- na radnome mjestu treba poticati na provođenje istraživanja u sestrinstvu
- potrebno je poticati zdravstvene djelatnike na čitanje znanstvene literature
- smatraju da je istraživanje motiv za mogućnost napredovanja na poslu
- potrebno je više potpore i od poslodavca za provođenje istraživanja
- ispitanici imaju pozitivan stav da su istraživanja u sestrinstvu važna za napredak sestrinstva u praksi i znanosti.

8. Literatura

1. M.Tingen, A.H.Burnett, R.B.Murchison, H.Zhu, The importance of nursing research. J Nurs Educ [Internet]. 2009;48(3):167–70. Dostupno na: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/19297969/>
2. Nursing Path. Purposes of Nursing Research [Internet]. Nursingpath.in. Dostupno na: <https://www.nursingpath.in/2019/02/purposes-of-nursing-research.html>
3. M.J.Omishakin, M.O.Oyetunde. Overview of nursing research. Int J Nurs Didact [Internet]. 2015;5(12):05–13. Dostupno na: <https://nursingdidactics.com/index.php/ijnd/article/view/1732>
4. C.Gallagher, Conducting nursing research [Internet]. RN Journal. 2012. Dostupno na: <https://rn-journal.com/journal-of-nursing/conducting-nursing-research>
5. Why do nurses need research? [Internet]. Northeastern State University Online. 2017. Dostupno na: <https://nursingonline.nsuok.edu/degrees/rn-to-bsn/why-nurses-need-research/>
6. M.C.Castrillón Agudelo. Trends and priorities in nursing research. Rev Lat Am Enfermagem [Internet]. 2004;12(4):583–8. Dostupno na: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/15651641/>
7. Mission & objectives [Internet]. European Nursing Research Foundation - European Nursing Research Foundation; 2017. Dostupno na: https://www.enrf.eu/?page_id=11811
8. What is nursing and what is the importance of research in nursing? [Internet]. Sumi Subedi. 2018. Dostupno na: <http://www.sumisubedi.com.np/importance-of-research-in-nursing/>
9. Polit, D.f. and beck, C.t. (2004) Nursing Research Principles and Methods. 7th Edition, Lippincott Williams & Wilkins, Philadelphia. - references - scientific research publishing [Internet]. Scirp.org. Dostupno na: [https://www.scirp.org/\(S\(i43dyn45teexjx455qlt3d2q\)\)/reference/ReferencesPapers.aspx?ReferenceID=1585829](https://www.scirp.org/(S(i43dyn45teexjx455qlt3d2q))/reference/ReferencesPapers.aspx?ReferenceID=1585829)
10. Nieświadomy RM. Foundation of Nursing Research. 6. izd. Boston: Pearson; 2012.
11. D.F.Polit, C.T.Beck. Essentials of nursing research: appraising evidence for nursing practice. 7. izd. Philadelphia: Wolters Kluwer/Lippincott/Williams & Wilkins Health; 2010.
12. Petz B, ur. Psihologijski rječnik. Jastrebarsko: Naklada Slap; 2005.
13. K.Akerjordet, K.Lode, E.Severinsson, Clinical nurses' attitudes towards research, management and organisational resources in a university hospital:

- part 1. *J Nurs Manag* [Internet]. 2012;20(6):814–23. Dostupno na: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/22967299/>
14. M.Kuuppelomäki, J.Tuomi, Finnish nurses' attitudes towards nursing research and related factors. *Int J Nurs Stud* [Internet]. 2005;42(2):187–96. Dostupno na: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/15680617/>
  15. A.Kovačević, Stavovi medicinskih sestara prema istraživanju u sestrinstvu. Diplomski rad. Osijek: Medicinski fakultet Osijek; 2017.
  16. M.E.Björkström, E.K.Hamrin. Swedish nurses' attitudes towards research and development within nursing. *J Adv Nurs* [Internet]. 2001;34(5):706–14. Dostupno na: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/11380739/>
  17. N.Hofmeister, Attitudes of Nurses Toward Research. Master Theses. Grand Valley State University; 2007.
  18. C.A.Estabrooks, J.A.Floyd, S.Scott-Findlay, K.A.O'Leary, M.Gushta, Individual determinants of research utilization: a systematic review: Predicting research utilization. *J Adv Nurs* [Internet]. 2003;43(5):506–20. Dostupno na: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/12919269/>
  19. F.Timmins, Disseminating nursing research. *Nurs Stand* [Internet]. 2015;29(48):34–9. Dostupno na: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26219810/>
  20. N.Asadi, R.Memarian, Z.Vanaki, Motivation to care: A qualitative study on Iranian nurses: A qualitative study on Iranian nurses. *J Nurs Res* [Internet]. 2019;27(4):e34. Dostupno na: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/30320662/>

9. Životopis

Ime i prezime: Ivana Haviđić

Datum rođjenja: 25. srpnja 1997.

Adresa: Rudeška cesta 102, Zagreb

E-mail: ivanamativi@gmail.com

Obrazovanje: od 2018.-2021. završen preddiplomski stručni studij sestrinstva na Zdravstvenom veleučilištu u Zagrebu

2021. upisan diplomski sveučilišni studij sestrinstva smjer menadžment u sestrinstvu na Sveučilištu Sjever u Varaždinu

Profesionalna karijera: od 2017. zaposlena u Kliničkoj bolnici Merkur na Zavodu za kardiologiju

Članstva: Hrvatska komora medicinskih sestara

Objavljeni radovi: Završni rad na temu „Organizacija palijativne skrbi u kući bolesnika”; <https://zir.nsk.hr/islandora/object/zvu:5569>

IZJAVA O AUTORSTVU

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, Ivana Haviđić (*ime i prezime*) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog/diplomskog (*obrisati nepotrebno*) rada pod naslovom Stavovi studenata preddiplomskog i diplomskog studija Ivana Haviđić (*upisati naslov*) te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:
(*upisati ime i prezime*)

Ivana Haviđić
(vlastoručni potpis)

Sukladno čl. 83. Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Sukladno čl. 111. Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima student se ne može protiviti da se njegov završni rad stvoren na bilo kojem studiju na visokom učilištu učini dostupnim javnosti na odgovarajućoj javnoj mrežnoj bazi sveučilišne knjižnice, knjižnice sastavnice sveučilišta, knjižnice veleučilišta ili visoke škole i/ili na javnoj mrežnoj bazi završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice, sukladno zakonu kojim se uređuje znanstvena i umjetnička djelatnost i visoko obrazovanje.